

Uredništvo aprava Ljubljana Kopitarjeva & Telefon 4001-4004

SLOVENE

JUNI 1944 14 SREDA

Feindversuche zur Brückenkopferweiterung erfolgreich abgewehrt

Besonders heftige Kämpfe im Raum westlich Caen und südlich Bayeux

Feindangriffe in Italien nach erbitterten Ringen zerschlagen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 13. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: In der Normandie versuchte der Feind gestern unter sehr starkem und anhaltendem Einsatz der Luftwaffe an zahlreichen Stellen seinen Brückenkopern nach Süden und Südwesten zu erweitern.

Über der Invasionsfront und den besetzten Westgebieten wurden 76 feindliche Flugzeuge zum Absturz gebracht.

Der kommandierende General eines Armeekorps, General der Artillerie Marcks, der tapere Verteidiger der Halbinsel Cherbourg, fand bei den schweren Kämpfen in vorderster Linie den Heldentod.

Die Küstenartillerie des Heeres und der Kriegsmarine hat sich bei der Bekämpfung der feindlichen Landung hervorragend geschlagen.

An der italienischen Front

griff der Feind gestern mit zusammengefassten starken Infanterie- und Panzerkräften von der Küste des Tyrrhenischen Meeres bis zum Tiber an. Während er westlich des Bolsena-Sees einige inzwischener abgeriegelte Einbrüche erzielen konnte, wurden östlich des Sees die fünfmal wiederholten Angriffe nach erbittertem Ringen zerschlagen.

Im Zentral-Apenin und in den Abruzzen folgt der Feind unseren Absetzbewegungen auch weiterhin nur zögernd.

Im Osten scheiterten nordwestlich Jassy und im Karpathenvorland mehrere Vorstöße der Sowjets.

In den harten Angriffs- und Abwehrkämpfen der letzten Tage im Raum von Jassy hat sich die hessisch-nassauische 79. Infanterie-Division unter Führung des Generalmajors Weinknecht hervorragend bewährt.

Südwestlich Narva griffen die Bolschewisten an mehreren Stellen gleichzeitig an. Sie wurden überall unter hohen blutigen Verlusten abgewiesen.

Britische Bomberverbände warfen in der vergangenen Nacht Bomben auf mehrere Orte im rheinisch-westfälischen Gebiet. Besonders in Recklinghausen und Essen entstanden Gebäudeschäden und Personenverluste.

Durch Nachtjäger wurden 21 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Deutsche Kampfflugzeuge griffen in der letzten Nacht Einzelziele in Südostengland an.

Führer der Hauptstadt, 13. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: In der Normandie versuchte der Feind gestern unter sehr starkem und anhaltendem Einsatz der Luftwaffe an zahlreichen Stellen seinen Brückenkopern nach Süden und Südwesten zu erweitern.

Über der Invasionsfront und den besetzten Westgebieten wurden 76 feindliche Flugzeuge zum Absturz gebracht.

Der kommandierende General eines Armeekorps, General der Artillerie Marcks, der tapere Verteidiger der Halbinsel Cherbourg, fand bei den schweren Kämpfen in vorderster Linie den Heldentod.

Die Küstenartillerie des Heeres und der Kriegsmarine hat sich bei der Bekämpfung der feindlichen Landung hervorragend geschlagen.

An der italienischen Front

griff der Feind gestern mit zusammengefassten starken Infanterie- und Panzerkräften von der Küste des Tyrrhenischen Meeres bis zum Tiber an. Während er westlich des Bolsena-Sees einige inzwischener abgeriegelte Einbrüche erzielen konnte, wurden östlich des Sees die fünfmal wiederholten Angriffe nach erbittertem Ringen zerschlagen.

Im Zentral-Apenin und in den Abruzzen folgt der Feind unseren Absetzbewegungen auch weiterhin nur zögernd.

Im Osten scheiterten nordwestlich Jassy und im Karpathenvorland mehrere Vorstöße der Sowjets.

In den harten Angriffs- und Abwehrkämpfen der letzten Tage im Raum von Jassy hat sich die hessisch-nassauische 79. Infanterie-Division unter Führung des Generalmajors Weinknecht hervorragend bewährt.

Südwestlich Narva griffen die Bolschewisten an mehreren Stellen gleichzeitig an. Sie wurden überall unter hohen blutigen Verlusten abgewiesen.

Britische Bomberverbände warfen in der vergangenen Nacht Bomben auf mehrere Orte im rheinisch-westfälischen Gebiet. Besonders in Recklinghausen und Essen entstanden Gebäudeschäden und Personenverluste.

Durch Nachtjäger wurden 21 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Deutsche Kampfflugzeuge griffen in der letzten Nacht Einzelziele in Südostengland an.

Führer der Hauptstadt, 13. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: In der Normandie versuchte der Feind gestern unter sehr starkem und anhaltendem Einsatz der Luftwaffe an zahlreichen Stellen seinen Brückenkopern nach Süden und Südwesten zu erweitern.

Über der Invasionsfront und den besetzten Westgebieten wurden 76 feindliche Flugzeuge zum Absturz gebracht.

Der kommandierende General eines Armeekorps, General der Artillerie Marcks, der tapere Verteidiger der Halbinsel Cherbourg, fand bei den schweren Kämpfen in vorderster Linie den Heldentod.

Boji zahodno od Caena

Berlin, 13. junija. Mednarodni poročevalski urad javlja: Na invazijskem bojišču je prišlo večeraj do večjih bojov le na področju zahodno od Caena. Tu so napadali Britanci z močnimi oklepniškimi silami iz Bretteville in Andrieuxa ves dan južno od obeh krajev ležeče nemške črte, a so v kljub intenzivni podpori svojega topništva in lovskih bombnikov naleteli na vsej črti na kivan odpor.

Madrid, 12. junija. Vojaški sodnik madridskega časopisa 'Hoja de Luneta' je mnenja, da dvajset ameriških divizij, ki jih je na nemška obramba že močno zdesetkala, še zdaleč ne predstavljajo armade, ki bi lahko zagotovila popoln uspeh invazije. Utrditi je na atlantskem braniku so povsem izpolnile svoj namen, tako da je nemško vodstvo pridobilo na prostoru in času in da je tako lahko odredilo potrebne strategične obrambne ukrepe.

Tokio, 12. junija. Govornik japonske

vlade Okazaki je označil inozemskemu časopisu, da se mora smatrati dosedanja potek bojev na zapadni obali Francije brezdvomno za zelo ugoden za Nemčijo. Japonski govornik je poudaril, da so dosegli Nemci od pričetka invazije že važne uspehe. Kot izgleda, se razvijajo boji povsem po načrtu nemškega vodstva. Tudi sovražnikova oddajna postaja San Francisco je označila večeraj

položaj zavezniških čet na predmostju na vzhodni obali polotoka Cotentin kot izredno kritičen. Okazaki je omenil ob zaključku e sovražno zadržanje francoskega prebivalstva napram Američanom in Angležem. To zadržanje francoskega prebivalstva je tem razumljivejše, če pomislimo kakšne žrtve so povzročili strahovalni napadi angloameriškega letalstva med francoskim civilnim prebivalstvom.

Montgomeryjevi načrti prekržani

Anglosaški sunki obtičali v nemškem ognju

Berlin, 12. junija. Mednarodni poročevalski urad poroča o položaju na invazijskem bojišču naslednje:

Ker je uspešna nemška obramba povsem prekržala Montgomeryjeve načrte, je moral angleški general združiti svoje napadalne oddelke na razmeroma ozkem prostoru med Isignyem ter Carentanom, da bi tu z izredno močnim napadom prebil nemške obkoljevalne črte. Kljub začetnim uspehom, zaradi katerih so angloameriške čete danes dopoldne zasledile kraj Carentan, in ki so omogočili ustvaritev nekega majhnega predmostja na področju reke Vire južno od Isignya, je ponovno obtičal sunek angloameriških oklepniških oddelkov v nemškem obrambnem ognju. Kljub izredno visokim izgubam, ki so jih utrpeli njegove čete na ljudeh in gradivju že v bojih prejšnjega dne, se Montgomeryju ni posrečilo, da bi

prodril v zahodni smeri preko polotoka Cotentin, kakor je bila to njegova namera. Kako veliko važnost je polagal britanski poveljnik na velik operativni uspeh na tem področju, je razvidno že iz tega, da so bili pritegnjeni v ta predel ameriški oklepniški oddelki s področja Montebourga ter so bili uporabljeni v bojih pri Carentanu.

V zvezi z omenjenimi sovražnikovimi nameni so bili tudi premiki čet, ki so jih v teku večerajšnjega dne izvedli Britanci na področju Balleroya. Vendar ni prišlo na tem področju do večjih bojov. Toda iz vsega tega je razvidno, da namerava zavezniško vrhovno poveljstvo, v kolikor bo pač to možno, zavzeti mesto St. Lo, da bi lahko od tu preko srednjega teka reke Vire prodirali sovražni oddelki v smeri proti zahodu. Gotovo pa so Angloamerikanci spoznali, da je prelaz Elle, ki bi ga bilo treba predvsem zavzeti, močno utrjen, ter da so na tem odseku močne nemške sile. Zaradi tega ni bilo na tem področju doslej še nobenih važnejših bojov.

Položaj v Normandiji ob pričetku tedna

Berlin, 13. junija. Na invazijskem bojišču je postalo stremenje maršala Rundstedta že tako jasno, da lahko ugotovimo, da hoče s svojimi ukrepi prisiliti Angloamerikance, da bi čim bolj natrpali svoje invazijske sile na ozkem izkrcavalnem področju ob normanski obali, na kar bi jih težnja po razvoju, ki jim bo postal nujno potreben, potegnila iz območja njihovega ladijskega topništva v nemški operacijski pas.

S to ugotovitvijo označuje vojaški dopisnik DNB-ja Martin Hallensleben položaj ob pričetku tedna. Hallensleben piše:

Ob sedmem dnevu invazije je nudi ves položaj sliko, ki je vredna vseh presenečenj, katera je dosedaj že nudila druga svetovna vojna. Kajti niti ni invazijska stranka dosegla svojega prvega ter za vsako nadaljnjo večjo operacijo potrebnega cilja - namreč zavzetja velikih luk, niti se ni obramba dosedaj spustila v ono bitko, o kateri smo splošno smatrali, da bo prva in samoočebni umevna reakcija napadnega. Obe strani sta torej razočarali svetovno javnost, ki z napetostjo opazuje te zgodovinske dogodke. Vendar tečejo vojaški spopadi po svojih lastnih zakonih in mi lahko le ugotovimo, da je dramatični potek prvih šestih dni popolnoma potrdil pravilnost nemških računov.

Nemško vodstvo je s pomočjo obrambnega sistema atlantskega zidu doseglo vse, kar nujno potrebuje za uspešno premaganje prvega obdobja, namreč obdobja navadne obrambe. Posrečilo se mu je, da je moral sovražnik brez razvojnih možnosti spraviti v akcijo več čet in gradivo, kot je sam predvideval. Prvo obdobje invazije je bilo v znamenju tako velikih sovražnih izgub, da se lahko že sedaj vprašamo, ali to trošenje sil v predgrini ne bo imelo svojih posledic pri ostalih podietjih, med katerimi je izkrcanje v Normandiji le delna akcija. Rundstedt je prisilil Angleže in Američane, da so se pregrupirali še v obdobju svojega nastopanja. Vsa velika izkrcavalna operacija je bila tako zamisljena, da bi imela težišče proti Le Havru, katerega naj bi najprej dobila v roke. To

se je ponosrečilo. V sled tega je moral Eisenhower izpremeniti svoj operativni cilj ter preloži težišče zopet na zapadno krilo proti Cherbourgu, vse še sredi prvega obdobja, kar predstavlja, kot znano, izredno težko zadevo ter bo lahko povzročilo, da bodo operacije potekale popolnoma drugače, kot je bilo prvotno zamišljeno.

To pomeni, da bo imel maršal Rommel, ki je vrhovni poveljnik nemških čet na invazijskem odseku, več časa na razpolago, kot je to predvideval v svojem obrambnem in protiakcijskem načrtu. Poleg tega pomeni to, da so na nemški strani prišli iz dispozijskega položaja verjetnih, torej hipotetičnih izkrcavališč v položaj danih, oziroma še verjetnih, kar omogoča že potrebni pregled, ki bo dal nadaljnemu razvoju nasprotnikovih akcij še bolj nesigurno obliko.

Izgleda, da so Nemci storili vse, da bi se veliki spopad vršil šele takrat, ko bo nasprotna stranka stopila na plan z vsem, kar je pripravljena vreči v igro. S tem ne mislimo, da ne bodo Nemci s svojimi krajevnimi rezervami, ki nikakor niso malenkostne, že sedaj ovirali nasprotnka. Nemci hočejo obdržati razvojno prizadevanja invazijskih sil v gotovih mejah ter ukreniti vse, da bodo združeni s čim večjimi izgubami. Semkaj spada brez dvoma Rundstedtovo in Rommlovo stremenje, da bi sedaj izkrcane angloameriške oddelke (18 divizij z morja in lake 3 divizije iz zraka) najpreje potegnili iz zaščitenega območja njihovega težkega ladijskega topništva na celino ter ju pri tem oslabila z bočnimi sunki motoriziranih oddelkov. Izgleda, da se trenutno akcije razvijajo v tem smislu. V ozadju pa se pripravljajo nemške divizije na bližnjo bitko.

Najtežje izgube so imele doslej angleške padalske čete in pa čete, ki so jih pripeljali z letali. Nasprotnik bo moral računati še z nadaljnim naraščanjem izgub, čim se bodo njegovi oddelki zapletli v predvideno bitko.

Reka Vire loči Angleže in Američane. Vzhodno od nje se nahajajo večinoma angleški oddelki, zapadno, oziroma severozapadno pa Amerikanci. Predmostje je trenutno dolga kakih 90 km, njegova največja globina pa znaša okrog 18 kilometrov. Vleče se od področja pri Caenu preko Tillyja, Balleroya, Isignya, Carentana, St. Mère Eglise do področja južno od Valognesa. Pri tem leže Caen, Tilly, Bellroy, Montebourg in Valognes še v nemških rokah. Nastevanje krajev ne znači, da bi prišlo tu do bojne črte. Zaradi stalnega menjavanja napadov in protinapadov je tu še vse gibljivo in stalno polje sem in tja. Angloamerikanci se hočejo razviti Ožina njihovega predmostja jim onemogoča vsako večje premikanje. To vidimo že iz dejstva, da ima vsaka njihova divizija na razpolago le kakih 5 km.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 13. julija. Finsko vojno poročilo javlja:

Na zapadnem delu Karelijske ožine je nadaljeval sovražnik s svojimi izredno silovitimi in s topništvom, oklepniki in bojnimi letali podprtimi napadi. Vendar smo vse sunkne odbili. Na odseku Vammelsuu in Kivennapa so ves dan divjali hudi boji. Naše čete so odbile vse napade ter uničile 29 oklepnikov. S tem so v treh dneh uničile 63 sovražnikovih oklepnikov. Na Anuški in na Maaselkæski ožini smo na starih mestih pregnali sovražnikove izvidnice. Na zapadnem delu Karelijske ožine so naše letalske sile ponoči bombardirale sovražnikovo zbirališča oklepnikov, njegova kolona in taborišča. Protiletalska obramba je sestrelila večeraj nad Karelijsko ožino 11 sovražnikovih bojnih letal, dva lovca in en bombnik.

Milijon Italijanov na prisilno delo v USA

Adria Zeitung prinaša poročilo, ki pravi, da poročajo iz Washingtona, da je sporočil predsednik Roosevelt, da bodo sprejeli Združene države milijon beguncev iz Italije. S tem smo z najvišjeje ameriškega mesta dobili priznanje o načrtih, ki jih goje onstran Oceana ne samo o Italiji, temveč tudi o vsem italijanskem narodu.

Ti begunci bodo predvsem ljudje, ki jih bodo odvlekli z domače zemlje na tuj kontinent, da bodo tu služili ameriški industriji kot prisilni delavci.

Kakor je nadalje sporočil predsednik Roosevelt, bodo odpeljali prvi del teh beguncev, približno 1000 mož, iz južne Italije v Fort Ontario v bližini New Yorka. Na bližnjem Vzhodu obstojajo že različna taborišča, ki so zgrajena nalašč za te priseljenke. Nadaljnja zbirališča pripravljajo v Tripolitani, Siciliji, na Cipru ter v Cirenajki.

Nadalje je sporočil Roosevelt, da bodo uredili pri Casablanci tudi neko taborišče za francoske begunce. Očividno pripravljajo severnoameriški predsednik največji rop ljudi v novejši zgodovini. S tem bo ponovil rop ljudi, kakršnega so izvajali trgovci s sužnji, ki so prevladali sužnje iz Afrike v Ameriko.

Ta Rooseveltov ukrep pomovno dokazuje, kako je amerikanizem v svojem bistvu podoben marksističnemu boljševizmu. Stalin odvaža v Sibirijo na mi-

lijone Ukrajincev in drugih podjarmljenih ljudstev. Židovski ameriški plutokrati si bodo svoje dobičke iz te vojne povečali še na ta način, da bodo odvlekli v USA na prisilno suženjsko delo sedaj najprej milijon Italijanov, nato pa bi to še storili z drugimi evropskimi narodi, seveda če bi mogli...

Streli na Srbe

Beograd Kakor poročajo, so Angloamerikanci ob priliki terorističnega napada na južnosrbsko mesto Niš obstreljevali iz mesta bežeče prebivalstvo s strojnimi. Število žrtev doseže že na ugotovljeno. Takšno je obnašanje Anglosasov proti bivšim zaveznikom.

Beograd. Večernji radijski govor srbskega ministrskega predsednika, armijskega generala Nedića, so sprejeli beograjski politični krogi s posebnim uvaževanjem. Posebno poudarjajo, da ni Nedić, ki je bil že vedno poznan kot odločen nasprotnik boljševizma, samo potrdil brezkompromisno borbo proti boljševikom, ampak je zavzel v svojih izjavah prav tako jasno protiangloameriško stališče. Javnost predvsem odobrava obtožbo srbskega ministrskega predsednika proti nesramni politiki Anglije in Amerike, pri čemer je mislil tako na strahovalne napade proti miroljubnemu srbskemu narodu, kakor tudi na pritisk, ki ga izvaja angloška vlada glede tolovajskega vodje Tita.

Letalski boji nad Karavankami

Berlin, 13. junija. Mednarodni poročevalski urad je pravkar izvedel, da se nahajajo nemški oddelki za iskanje sestreljenih sovražnikovih letalcev, ki so rešili že mnogo letalcev iz neprehodnega gorskega ozemlja, na področju Karavank in Tur, v polni pripravljenosti, ker je trenutno nad tem ozemljem prišlo do letalskih bojov med nemškimi lovci in severnoameriški oddelki ter je poleg tega uspešni ogenj protiletalskega topništva zadel že več štirimotornih ameriških bombnikov.

Moskva zahteva delovne sužnje

Milan, 13. junija. Togliatti, ki je kot minister brez listnice član Bonomijske vlade, je izjavil v nekem govoru v Rimu, da Sovjetska zveza ne želi uvesti po vojni onega sistema finančnih reparacij, ki je že po letu 1918, popolnoma odpovedal. Na vsak način pa je treba kaznovati one dežele, ki so vojno zakrivilje in med katere spada tudi Italija. Zato bo Sovjetska zveza vztrajala na zahtevi, da bo dobila reparacije v obliki delovne sile. Močni kontingenti mladih italijanskih delavcev morajo računati, da jih bodo po vojni uporabili za obnovitvena dela v Sovjetski zvezi. V Moskvi menijo, da bodo za ta dela dobili lahko 250.000 italijanskih rodbin. Poleg tega nameravajo v Italiji uvesti posebno za delo v Sovjetski zvezi namenjeno enoletno delovno službo, ki jo bodo opravljali vsi Italijani in Italijanke.

Tako mislijo plutokratski židje prodati vse Evrope za sužnje Sovjetom. Komunizem z revolucijo ustvarja katastrofo, nato pa zase sužnje, kot jih ne pozna zgodovina.

Alarm v Londonu

Amsterdam Britanska poročevalska služba javlja, da je bil danes v prvih jutranjih urah v Londonu dvakrat dan znak za zračni alarm.

Delavci z vzhoda o boju za Ervopo

Berlin, 12. junija. V nekem velikem oboroževalnem podjetju pri Berlinu je bilo zborovanje delavcev z vzhoda, ki je bilo v znamenju angloameriškega napada proti Evropi. V dvorani je bilo veliko števil ruskih in ukrajinskih delavcev. Vodja podjetja je označil v svojem nagovoru invazijo kot poizkus zapadnih sil, pripomoči boljševizmu v Evropi do zmage ter izročiti vse narode tega kontinenta kremeljskemu suženstvu. Pri tem zborovanju so govorili tudi delavci in delavke, ki pripadajo vzhodnim narodom in izjavljali v svojih govorih, da bodo podvojili svoje delo v teh orožarnih Evropo, da bi s tem pripomogli k zmagi nad židovsko-plutokratsko-boljševiško zaroto ter da bi s tem služili osvoboditvi svoje lastne domovine izpod boljševiškega jarma. V teh govorih so poudarjali tudi delavci z vzhodnih dežel, da je prišla vojna v teh tednih in mesecih na invazijskem bojišču v odločujoč preokret, ki bo vodil do zmage Nemčije in Evrope.

Ti delavci z vzhoda so se v nemških tovarnah lahko prepričali, kako se vodi zmaga Evrope proti boljševiškim in plutokratskim uničevalcem svobode in socialnih pravic delavstva.

Uspešen boj proti tolovajem

Beograd, 12. junija. Protovoljski oddelki neke bosansko-hercegovinske muslimanske SS-divizije so pobili v par dneh 1512 tolovajev, ki so se poskušali zopet utrditi v severni Bosni. Muslimanski prostovoljci, ki so se v zadnjem četrtletju že ponovno odlično izkazali pri čiščenju svoje domovine komunističnih tolpa in ki so že osvobodili široka ozemlja, so se tudi v teh bojih ponovno zelo obnesli. Med padlimi tolovaji je tudi vodja osebnega štaba ter več bataljonskih poveljnikov.

Broz je mislil, da bo mogoče v trenutku invazije mogel priti do kakih uspehov. Toda bosanski Hrvati vedo, da je ravno zdaj blizu konec tolovajskega maršala.

Jugoslovanske vojne ujetnike obstreljujejo

Beograd, 13. junija. Angloameriški teroristični letalci so po vesteh srbskih listov v nizkem poletu obstreljevali taborišča vojnih ujetnikov, v katerem se nahajajo pripadniki bivše jugoslovanske vojske.

Obnovac piše v svojem komentarju, da so angloameriški zločinci, ki so mirno napadli svoje vojne ujetnike, sedaj streljali še na tiste, ki so jih Angleži že enkrat pustili na cedilo. Tudi ta primer nam kaže vse zverinstvo angloameriških letalcev.

Govor g. prezidenta delavcem:

Vse sile in vse žrtve za rešitev sloven. naroda

V ponedeljek zvečer je imela Delavska protikomunistična akcija proslavo avo- jega polletnega dela. O proslavi bomo še podrobneje poročali, danes prinašamo go- vor gospoda prezidenta na tej proslavi.

Dragi moji prijatelji!

Z veseljem sem sprejel Vaše vabilo, da se udeležim proslave polletnice delavske protikomunistične akcije.

V svojem in v imenu nemškega pred- stavnika gospoda podpolkovnika Bada je se vam iskreno zahvaljujem za prijazno povabilo.

V teku te proslave ste mi dokazali, da nisem zastoj na slovensko delavstvo ponosen. Prepričali ste me, da moja želja, biti med vami in biti z vami v naj- ožjih stikih, ni osnovana samo na sim- patijah in čustvih, ki jih — sam delav- sko-kmečkega porekla — gojim do naših kmetov in delavcev, ampak ima opravi- čilo v dejstvih in uspehih, ki ste jih doprinesli v teh težkih dneh preizkušnje Slovencev.

Kmetje in Vi, dragi delavci, ste živce naše domovine Vi pa ste v teh dneh zmešljav, zmede in zbežanosti brez oklevanja in odločno nastopili proti brezbožnemu, protinarodnemu, zločin- skemu židovskemu boljševizmu kot eno- na fronta in s tem odločili tudi o nje- govih usodi. Zaradi Vas, ki Vas je hotel imeti za prvobornike revolucije, pa ste mu napovedali boj v sodelovanju z mo- jimi kmeti in v moji borbeno in zvesto mladino, boljševizem pri nas že propada in bo to dokončno izginil.

Vaša odločitev in Vaše delo pa je pomembno prav posebno zaradi tega, ker je poleg kmeta Vaš stan tisti, ki je na dogajalnih današnjih dneh najbolj prizade- tan. Te borbe in te žrtve, ki jih je naš narod zaradi izdajalskega početja komu- nističnih plačancev svetovnega židovstva moral pretrpeti in dati, morajo v novi bodočnosti prinesiti plačilo našemu narodu. Vam pa popravno prestalim krivic in dostojno, na pravičnosti in upoštevanju temeljere življenje.

V rešitvi družabnih vprašanj na na- rodnostni podlagi je obsežna naša bo- dočnost.

Za to delo pa sta potrebna nesebičen napor in žrtvovanje vseh Slovencev kot enote.

Postavili ste si program: Bog, stan in narod!

Po tem programu ste s svojim delom dali svetel zgled vsem Slovencem. Kakor je Vaši borbi proti komunizmu po-

stavljen cilj: vse za stan in narod, tako mora biti nam vsem skupen cilj: vse sile in vse žrtve za rešitev slovenskega naroda!

Vi, ki ste se poleg svojih kmetov prvi organizirali, ste pa tudi pokazali, da naša rešitev ne sme temeljiti na stran- karstvu, ampak na složenem sodelovanju vseh Slovencev kot enote. V tem ste za- radi mesta, ki ga v narodni skupnosti zavzimate, pripriljivo opozorilo onim, ki tega še do danes niso spoznali.

Po svojem delu lahko ob polletnici svojega nastopanja proti komunizmu po- kažete že lepe uspehe. Osebnost se vam za to, za kar boste nekoč v narodni skupnosti zavzel zavdanja vredno me- sto, zahvaljujem in vam izrekam svoje iskreno priznanje.

Ginjen pa se vam, dragi moji delav- ci, ki ste eden izmed najpomembnejših stebrov, na katerih sloni moje delo za rešitev in bodočnost naroda in domovi- ne, zahvaljujem za zaupanje, ki ste mi ga že od vsega začetka izrekli in mi sledi- li.

Kakor sem se doslej trudil, da vam — kakor vsemu mojemu ljubljenemu narodu — s svojim delom koristim, tako bom v zaupanju in Boga in njegovo pri- čujočnost nad slovenskim narodom opravi- ljaj svoje težke dolžnosti tudi v bodoče, da bo v novi Evropi, kateri v boju z boljševizmom in njegovimi pobesnelimi pomagači gradi obrise nemški vojak, slovenski narod zavzel dostojen prostor in da bo v tej narodni skupnosti vsak stan in vsak posameznik stal na mestu, ki mu po zaslugi in pravičnosti pripa- da.

Za to pa, kot doslej, tako tudi v bo- doče zbiramo sile, ustvarimo za svojim borbenim domobranstvom enotno fronto Slovencev, z živo, dejstveno vero za- upajmo v Boga in svoj narod in ustvar- jamo pogoje svoji bodoči sreči.

Vam, dragi moji delavci, pa ključem: polletnici Vaše borbe naj sledijo v dolgi, srečni bodočnosti bogati uspehi, ki jih boste spričo svoje enotnosti, pripravlje- nosti in dela zagotovo dosegli po našem načelu:

Bog, stan in narod!

Delavska protikomunistična akcija si je postavila za geslo: Bog, stan, narod. V tem geslu je obsežen ves naš program, tu je posrečeno zajeta vsa vsebina našega dela. Gre za to, da narodu zagotovimo lepšo in srečnejšo bodočnost po načelih in zapovedih, ki jih je dal za življenje

narodov Bog, in ki se morajo kazati, kot pravi gospod prezident, v naši živi, dej- stveni veri, to je, v življenju po naukih, ki nam jih daje Kristus v evangelijih in jih za njim obnavlja in znova zapoveduje Kristusova Cerkev. Tisti, ki naj prvi v svojem krogu uveljavlja ta načela, pa je stan. Pot do urejenega skupnega narod- nega življenja je samo pot preko ureje- nih, prenovljenih in organiziranih stanov. Bog, stan, narod, to je pot do lepše bo- dočnosti Slovencev.

V družbi stanov v narodu je delavski stan gotovo zelo pomemben. Podlaga sreči in blagostanju v bodoči družbi bo delo, bodisi umsko, bodisi ročno. Pri tem delu za skupnost pa bo važna aktivnost, raz- gledanost in razglibanost posameznega eta- nu. In mirno lahko rečemo, da se je del- lavski stan v svoji stoletni borbi za svoje pravice tako razgibal, tako zakitviliral, da bo s svojim elanom in s svojo plod- nostjo zelo važen činitelj v delu za ob- novo Slovenije. Treba bo delavskemu eta- nu, ki so ga toliko časa izrabljali in za- vajali komunistični demagozi, predvsem umiritve in utrditve v večnih nravnih re- niceah in v domačem slovenskem narodu. Na tem polju je Delavska protikomunistič- na akcija dosegla že v kratkem času ve- lake uspehe in zato je g. prezident izrek- lenje vsega naroda, ko je dejal, da je delavski stan eden izmed najpomemb- nejših stebrov, na katerih sloni naše skupno delo za rešitev in bodočnost na- roda in domovine.

Ker je sreča vsega naroda koučno ven- darle v tem, da so srečni člani tega na- roda, bo morala biti v tej novi stanovski in narodni skupnosti zagotovljena neka urejena svoboda osebnosti. Dvoje se nam- reč postavlja nasproti: na eni strani narod kot celota s svojo težnjo po uteševanju pravic osebnosti, na drugi strani pa posa- mezna osebja s težnjo po uveljavljanju lastne volje proti koristim naroda. Prvo in drugo je ekstrem, resnica je v vredi. Treba je pustiti osebi tebe naravne pravice, ki ji gre, in narodu zagotoviti pravice, ki mu gre. Saj so te pravice naroda zopet za- radi tega, da imajo od njih končno ko- risti posamezniki. Urejeni odnosi v ši- roki družbi se ne presojaajo in urejajo na podlagi katerega od teh ekstremov, pač pa na posebnih načelih, ki veljajo za ureditve družbe. Ta načela upoštevajo obe človeški naravi: individualno in so- cialno; varujejo pravice posameznika in družine, varujejo pa tudi pravice družbe, v kateri človek nujno živi.

Vse pozornost obračajo Slovenci na po- novne klice g. prezidenta, da naša rešitev ne sme temeljiti na strankarstvu, ampak na složenem sodelovanju Slovencev kot enote. Našega strnjeneja narodnega šlo- ka proti komunizmu naj nihče ne poskuša razbijati s kakršnimi novimi idejami, ki jih slovenski značaj ne prenese, ali celo s kakršnimi novimi političnimi frakcijami. V tem smislu je želja vseh Slovencev, da ostane še za naprej podlaga vsemu našemu protikomunističnemu delu tista čista verska in narodna zavest, brez vsake tuje primesi, ki je v dosedanjem dveletnem boju rodila tako lepe uspehe, bodisi z orožjem, pa tudi v ideološki boju, kar je še prav posebej pokazala proslava pol- letnice Delavske protikomunistične akcije.

Kot srečen sad tega našega skupnega napora za srečnejšo bodočnost domovine upamo, da nam bo božja Previdnost na- klonila to, kar nam obljublja g. prezident, da bo slovenski narod zavzel dostojen prostor v novi Evropi in da bo v tej narodni skupnosti vsak stan in vsak po- sameznik stal na mestu, ki mu po za- sluzenju in pravičnosti pripada.

Ker pa Bog naklanja dobroto samo ti- stim, ki si jih zaslužijo z zvestim, vztraj- nim in složenim delom, tudi z našo srečno domovino v novi družbi evropskih narod- ov vkljub vsej pomoči, ki jo uživamo, ne bo nič, ako ne bomo tudi sami trdo zgrabili za delo. G. prezident nas zato v svojem govoru poziva, da kot doslej tudi v bodoče zbiramo svoje sile in ustvar- imo za svojim borbenim domobran- stvom enotno fronto Slovencev z živo dejstveno vero, to je vero, ki brez kom- promisa uveljavlja v zasebnem in jav- nem življenju pozitivne božje zakone. S to živo, dejstveno vero, pod vodstvom večnih resnic, ki jih za ureditve človeške družbe kaže Bog po svoji Cerkvi, lahko zaupamo v Boga in evroemu narodu ustvar- imo pogoje za bodočo srečo. V tem smi- slu je geslo za prenovitve slovenskega naroda: Bog, stan, narod.

»Sedaj smo vojska kralja Petra II.«

Nova komunistična taktika: Rdečo zvezdo so zamenjali z jugoslov. značkami — Slovenci komunistično OF predobro poznamo, zato tudi njenega najnovejšega »jugoslovanstva« nihče ne bo vzel resno

»Kdor bo od danes naprej kaj govori- l čez kralja Petra, bo kaznovan! Zapomnite si tepci: mi nismo več partizani, ampak vojska kralja Petra II. Naš po- zdravni dvignjena pest ampak salutiranje. kot se za vojsko kralja Petra II. spodobi. Predvčerajšnjim smo bili jugoslovanski četniki, ki se borimo za svobodno Jugos- lavijo, včeraj smo bili vojska maršala Tita, ki se bori proti reakcionarni begun- ski vladi in pobeglemu kralju, danes smo vojska kralja Petra, ki smo ga sicer že odstavili, pa nas to ne moti preveč, in jutri... za jutri pa nikar ne sprašuj- te; vam bomo že sprot povedali, koliko ko- likor vam je treba vodeti.«

Težko je biti na tekočem...

Ubogih ljudi, ki morajo slediti komu- nistični taktiki. Saj se jim bo v glavi zmešalo. Najprej so morali proslaviti »Slovensko narodno osvobodilno vojsko« v imenu kralja Petra II. Ko so se komu- nisti pod to firmo nekoliko utrdili, so jo odvrli, kralja »odstavili« in vlado v Londonu »vrgli«. In ko se je narod kom- maj navadil na ta njihova najnovejša ges- la, mora se slediti novim geslom kakor jih je zapovedala OF. Najprej je bil »re- akcionarec« tisti, ki ni bil za OF in za kralja Petra II.; v času izvajanja komu- nističnega nasilja je bil reakcionarec tisti, ki ni povzdigoval v devoto nebo »mar- šala« Tita »borca za svobodo balkanskih narodov«, in pljuval na »reakcionarno« begunsko vlado s kraljem in Londonu in Kairu, sedaj bo zopet kaznovan s stre- lom v hrbat tisti, ki bo proslavil Tita in pozabljal, da so komunisti »vojska kralja Petra II.«

Teško je biti pri komunistih na teko- čem z gesli, saj se gesla vsak dan me- njajo, toda nikar se tako drago ne pla- čuje »zaostalost« kot pri komunistih. Če nisi vedno na tekočem, če si le za en dan za komunisti, si takoj obsojen »re- akcionarstva« in reakcionarstvo v komu- nistični vojski se kaznuje s strelom v tilnik.

Sklep komunistov: »Kralju je prepovedan povratek v Jugoslavijo...«

Kako malo časa je komunistom tre- ba, da se prelevijo iz neizprosnih revolu- cionarjev in republikancev v »monar- histe« in v »vojsko kralja Petra II.«, se vidi iz tega primera:

Dne 19. in 20. februarja, torej niti štiri mesece ni od tedaj, je bilo na »osvo- bojenem ozemlju« prvo »zasedanje« slo- venskega narodno osvobodilnega sveta«. Na tem zasedanju komunistov je imel tovariš Edvard Kardelj, »podpredsednik nacionalnega komiteta osvoboditve Ju- goslavije in podpredsednik izvršnega od- bora OF«, referat, ki je izšel v posebnem zvezku in je v uredništvu Slovencev vsem nevernim Tomažem na razpolago. V tem referatu poroča duhovni vodja OF, Edvard Kardelj, o vsebini sklepov drugega zasedanja AVNOJ-a v Jajcu in piše na 7. strani dobesečno tole:

»Razumljivo je, da resnični predstavi- niki narodov Jugoslavije (po Kardelje- vem mnenju s Titom na čelu) ne bi mo- gli prinesli takih sklepov, če ne bi isto- časno odzveli tem reakcionarnim klikom (emigrantski jugosl. vladi) vsako pravi- co, da bi jih še nadalje predstavljale pred zunanji svetom. To je bilo tem potrebneje napraviti, da bi se ostudna izdaja nacionalnih interesov s strani teh klik, ki se je že sedaj čisto razkrinkala pred vsem svetom, pravično kaznovala in očistila. Beguncem v Kairu je zato na drugem zasedanju AVNOJ-a formalno odvzeta pravica, ki so jo že davno prej izgubili, da bi nastopali še nadalje kot zakoniti jugoslovanska vlada. Istočasno je bil kralju, ki je skril za vse stor- jene zločine proti narodu Jugoslavije, prepovedan povratek v Jugoslavijo.«

Takoj za tem, ko so »odstavili« kra- lja, so pa povsili Tita v »maršala Ju- goslavije«. Namen je čisto jasen. In se- danj, ko je Tita zaradi svojih zločinov in porazov prišel ob ves ugled, naj bi zo- pet pomagalo do veljave ime kralja Pe- tra, ki so ga komaj pred nekaj meseci »odstavili«.

»Naš dragi očka Tito...«

Svoje sovraštvo do bivšega jugoslo- vanskega kralja vcepjajo komunisti ce- lo mladini. V »Slovenskem pionirju«, ki

ga za »svoje najmlajšec« izdaja Zveza komunistične mladine, pišejo komunisti v prvi številki (iz januarja 1944) otro- kom, kako srečni morajo biti, da smejo hoditi v komunistične šole. Na uvodnem mestu na strani prvi je najbolj zanimiv že prvi stavek, ki razkriva vso »ljubezen in pozornost, ki jo komunisti izkazujejo bivšemu jugoslov. kralju Petru II. Sta- vek se glasi:

»Še prej, ko je bila še stara Jugosla- vija, ko so pri nas gospodarili še tisti, ki sedaj pomagajo Nemcem pobijati na- še mamic in očete, takrat ko je gospo- darila pri nas tista vlada, ki je potem pobegnila, ko smo še imeli kralja v Beo- gradu, da je pomagal tem gospodom, ta- krat smo hodili v take šole, kjer so nas tepli in samo tepli, da bi potem, ko bi postali veliki vedno ubogali gospodarja.«

Sedaj pa hodi ta mladina v komu- nistične »šole« pod vaškimi kozolci, in se- danj se učijo čisto drugih stvari. Na koncu pravi »Pionir«: »Naučili se bomo pisati, čitati in peti vse partizanske pesmi, da nas bodo veselili vsi, tudi naš dragi očka, maršal Tito.«

Začetek in konec tega komunistične- ga pisarjenja je gotovo zanimiv. V prvem stavku naj komunistična mladina pljune na bivšega jugoslovanskega kra- lja, v zadnjem slavku pa naj bo vesela, da sme imenovati zločinca Tita-Broza svojega »dragega očaka«.

To so komunisti napisali takrat, ko so mislili, da so že dovolj močni, da po- kažejo svojo pravo barvo. Danes bi jo radi zopet zatajili. Pred nekaj tedni: »naš dragi očka Tito«, danes pa: »Mi smo vojska kralja Petra.«

Druga »resnica« za komu- nistične koštrune, druga za prave komuniste

Pri komunistih sta dve vrsti resnice: prva je za neumne koštrune, ki ližejo sol v rokah komunistov. Ta »resnica« se menja vsak dan: tu je treba vedno ve- deti za datum, kar je bilo včeraj sveto, je danes že proklet. Od danes naprej smo vojska kralja Petra II.... Od danes naprej nimamo več peterokraki komu- nističnih zvezd, ampak jugoslovanske značke. Jutri... ne vemo še, kaj bo ju- tri »resnica«. Pridi vprašati!

Druga resnica pa je za komuniste. In to je prava trajna resnica: ovinki in va- lovanje taktike kot jo je povedal Di- mitrov na zasedanju kominterne: »Vsi ovinki in vse valovanje naše taktike nas vodi k enemu samemu cilju, k svetovni revoluciji.« ali po ofarsko: »Naš bog so rop, požig, umor!«

Vse eno nam je, pdo kakšno firmo uničujejo komunisti slovenski narod

Pa nam Slovencem je čisto vseeno pod kakšno firmo bo izvajala OF svoje nasilstvo nad Slovenci. Predobro je že poznamo od njenega nastanka pa do dan- es in tudi za bodočnost saj je kot komu- nistična stranka zadosti jasno razkrila program komunistične revolucije. Nova komunistična taktika ne bo nikogar zbe- gala. Resnico o OF kritičjo grobovi po slovenski zemlji, pogorišča po naših va- she; za tistega, ki si tega ne more od- blizu pogledati pa imamo dokumente: V znamenju Osvobodilne fronte in Crne buke.

Dobro je le to, da resnice o komu- nistični revoluciji ne vedo več samo komunisti, ampak vsak pošten in zaveden Slovenec. Enodnevna »resnica« za komu- nistične koštrune nas ne bega več. Včeraj rdečo zvezdo, dvignjena pest, danes salutiranje in jugosl. kokarde — to je taktika; resnica, ki ni odvisna od včeraj in danes, pa je: OF je komunistična, zato je protislovenska in tudi protijugoslovanska.

Celotna posmrtna izdaja pesnika Franceta Balantiča najpomembnejšega poeta mladega rodu je izšla z naslovom:

»V ognju groze plapolam« XLVIII—158 str. Broš. 45, vez. 60 lir. Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred Škofijo 5 — Miklošičeva c. 5.

Gospodarsko

Nemško obrtništvo

Skoro tri četrtina vsega delavstva, zaposlenega v nemškem obrtništvu tvo- rijo mojstri, pomočniki in vajenci. Toda niso vsi lastniki obrtov izučeni mojstri. Pri štetju leta 1939 so ugotovili, da je od vseh lastnikov obrtnih obratov polo- žilo mojstrski izpit 45%, 32% pa jih ima samo pomočniški izpit, četrtina vseh lastnikov pa nima zaključene stro- kovne izobrazbe.

Nadalje je zanimivo, da je med indu- strijskim delavstvom 29% vsega delav- stva izučeni delavec, dočim je od vse- ga obrtniškega delavstva 69% pomočni- kov. Posebno važno je delo pomočnikov v oblačilnih strokah, v živilski stroki in v les predelujoči in obdelujoči stroki. Obrtništvo izučuje približno eno tretjino več vajencev kot industrija. Največ va- jencev je v kovinski in železni stroki: na dva mojstra odpade že 1 vajenec. V onih rokodelskih strokah, kjer se la- hko izučeni delavci zaposlujejo samo v svoji stroki, n. pr. mesarji in peki, je število vajencev le majhno.

Prva hrvatska železnica. Zagreb, je zvišala svojo glavnico od 95 na 142,5 milij. kun, torej za 47,5 milij. kun. Čisti dobiček za preteklo poslovno leto znaša 10,75 milijonov kun.

Izdelovanje sladkorja iz lesa na Slo- vaskem. Ravnateljstvo slovaških držav- nih gozdov namerava ustanoviti pod- jetje za izdelovanje sladkorja iz lesa. Potrebne strojne naprave bodo nabav- ljene v Nemčiji.

Premije v Srbiji. Iz Beograda poro- čajo, da je bil v Srbiji in v Banatu uve- den premijski sistem. Oni delavci v vo- jnovanih obratih, ki izkazujejo posebno zadovoljivo storitev, bodo dobili več ži- vil kot drugi delavci, da se na ta način povzdigne proizvodnja. V rudarstvu bo- do dobili premije vsi rudarji, ki so za- posleni pod zemljo, in sicer z ozirom na število posad in izpolnitev mesečnega načrta. V kmetijstvu se premijski sistem nanaša predvsem na živino, mast, kožo in usnje, volno in les.

Italijanska živila za Anglijo. Britan- ski minister preskrbe polkovnik Lle- wellin je izjavil, kakor javljajo iz Lon- dona, v spodnji zbornici, da računa s skorajšnjimi pošilkami živil iz Sicilije in južne Italije. Ker pa je letošnja slana uničila mnogo sadja, ne bo »osvo- bojena Italija« mogla mnogo nuditi.

Davčne olajšave na Hrvaškem. Hr- vatska vlada je dovolila velikim obra- tom, ki morajo voditi knjige davčne olajšave v tem smislu, da ti obrati lahko izvrše odpise v znesku 50% pri knjižni vrednosti tvorničnih poslopij in gos- poudarskih zgradb kakor tudi železnice. Na- dalje je omogočen odpis v celoti za one stavbe, ki služijo za šolske in druge kulturne svrhe. 70% odpis je mogoč pri onih poslopjih, ki služijo za delavska stanovanja in za zdravstvene ustanove za delavstvo.

Frank in šterling-dolar. Zelo hitro se je alžirski odbor zadovoljil z dolo- čenim tečajem, ki se glasi: 200 frankov za funt šterling oziroma 50 frankov za dolar.

dežela. Rane, ki jih je bila zadala voj- na leta 1870, so se bile že zacelile. Pot- omci Voltairreja so tedaj razmotrivali notranja politična vprašanja zgolj s te- oretičnega vidika. Dve vprašanji sta te- danj Francozji najbolj zanimali, nam- reč kako bi spravili pod civilno nad- oblast vojsko moč; drugo važno vpra- šanje pa je bilo — ločitev Cerkev od države. O teh dveh vprašanjih so na dolgo in široko razpravljali v parla- mentu; tem vprašanjem je časopisje posevečalo kar po cele strani. Volilci so se ukvarjali s temi zadevami kot z najbolj nujnimi in važnimi. V bour- bonski in v luksemburški palači so bila ta vprašanja na dnevnem redu, za- nimala so vse politične stranke: kon- servativce in radikale, desničarje in levičarje, katoličane in svobodomislece.

Dasiravno je bilo dve tretjini Fran- cozov za republiko, so se francoski konservativci na vso moč trudili, da bi ostalo vse pri starem, in da bi ob- novili moč in veljavo, kakršno so ime- li pod kralji, preden se je v Franciji zasidrala svobodomiselnost. Prosto- zičarska sekta je v Franciji zelo hitro pridobivala moč, tako v politič- nem kakor v gospodarskem življenju. Njeni ideali, ako se to sploh ideali, so bili demokratično pobarvani.

Teoretično pa je predstavljala svobodomiselnost izbrano družbo, ki si je namesto Boga postavila za božantvo —

Velikega mojstra vesoljstva in ljube- zen do bližnjega. Za pravilo pa: naravo in splošno moralo, ki naj bi pomenila resnico, luč in svobodo; za načelo pa enakost, bratstvo in dobrotlost; kot orožje pa prepričanje in dober zgled, namen: čednost in sreča ljudstva.

Simbolični znaki in obredi so izra- žali sledeča načela: Kotomer je pred- stavljaj nadzorstvo nad delom, ki naj se opravlja pošteno in pravično; kom- pas je znak, ki kaže pot k pravičnosti; tehtnica vravnava sorazmerje; klavido služi za obdelavo kamna, ki pomeni človeka; klavido naj oteše človeka ro- batosti in nečistosti. Ti znaki, simboli in obredi so dajali prostozidarskemu snovanju znak antike. Izvor svobodomi- selstva je nejasen in temačen. Nekateri zgodovinarji postavljajo ta čas v skrivnostno dobo Menfija in Druidov. Drugi zopet trdijo, da je ta sekta na- daljevanje poganskih šeg ter skrivno- sti hebrejskega Kabala, ki pomeni ver- stvo, ki se opira edino le na naravo. lme prostozidar izvira od bratovščine kamnosekov in zidarjev, ki se je v srednjem veku razširila po vsej za- hodni Evropi.

Iz zgodovinskih poročil vemo, da je ta družba nastopila javno šele l. 1717. Lega leta so se nekatere angleške lože združile v Londonu in ustanovile tako imenovano Veliko ložo. Jamesu Ander- sonu je bila poverjena naloga, da zbe-

re, uredi in določi svobodomiselnost na- čela in jim določi enotne smernice in pravila. Anderson je l. 1723 to nalogo izpolnil. Tako organizirana in izpol- njena se je sekta razširila po Angliji in po evropski celini. Pod vplivom en- ciklopedistov je svobodomiselnost ideja v Franciji zelo hitro napredovala in je bila naposled ognjišče strašne fran- cosine revolucije leta 1789. Revolucija je zadela v živo demokracijo; prevrila je tudi svobodomiselnost, ki je me- njavala svoja načela, lovilo se je za izkustvi in dolgo taval v temi in ne- gotovosti; končno se je rešila iz potopa, ko se je vjela za osebo Napoleona. Ma- sonstvo je Korzičanu uspešno pomagalo pri njegovem čudovitem podvigu; stalo mu je ob strani ko je bil še konzul in mu pomagalo, da je postal cesar. Fran- cozi so pomagali Napoleonu vse dotle, ko so se ovedeli, da imajo nad seboj gospodarja. To pa jim ni ugajalo, zato so se mu izneverili in povzročili njegov padec. Tako je framsosno sodelovalo tudi pozneje pri vseh vladah v Fran- ciji, tako v času restavracije, druge republike, drugega cesarstva in tretje republike. Framasonstvo je hlinilo spo- štovanje, obenem pa je bilo nesramno in zahrbitno proti vsem vladnim obli- kam, ki so sledile druga drugi. Framasonstvo je bilo odkritorsko le proti republikanskim skupinam, ker je upo- lo, da se bodo z njihovo pomočjo vsi- sničili njegovi lastni načrti.

Denar, topovi in kri...

Glava agencije Havas je ravnatelj Guimier, in sicer do časa, ko se je osno- vala ljudska fronta. Guimier je je pod- vrgel Blumu zato, ker sta imela ne- kakšne medsebojne račune. Agencija Havas je imela kakšnih 125 milijonov kapitala. Leta 1936 je bilo kar 18 mi- lijonov dobička. Agencija je dajala vsakokratnemu predsedniku republike kar čedno vso »nagrada«. Med Blu- mom in Guimierjem pa je bilo še od lista »Populaire«, ki je bilo glasilo so- cialistov, se nekaj neporavnanega dol- ga. Kljub temu, da je bil Robert Dar- lay regent Francoske banke in Gui- mierjev pokrovitelj in zaščitnik, je bil Guimier v manjšini in upravnem so- svetu. Kar se pa tiče ljudske fronte, Guimier tudi ni vedno pisal tako, kak- or je želela večina delničarjev, ki je sestojala iz slavnatih mož proizvodiar- ske banke oziroma njenih upravnikov, kakor Ernesta Barbierja od francoske družbe za brzojavne kablje, ki je bila pomembna družba Rothschildove sku- pine in Pavla Cherfa, višjega predstavi- nika banke de Paris et des Pays Bas.

ključen monopol za prodajo listov na drobno, posebno za železniške in druge postaje na pariški podzemski železnici. List, ki bi ga bila odklonila Hachette, je prej ali slej propadel. Tako se je bilo n. pr. zgodilo z listom »L'Ami du Peuple«, ki ga je poskusil izdajati to- varnar parfumov Coty.

Ako je list hotel uspevati, je moral sprejeti vse pogoje, ki mu jih je sta- vila Hachette in njeni gospodarji. Ti gospodarji pa so bili močje od banke de Paris et des Pays-Bas. Predsednik Hachette, Edmund Fourer, je bil obe- nem tudi podpredsednik Pariške ban- ke; Emil Moreau pa je bil obratno podpredsednik Hachette.

I. Veliki škandal. Sodeč po tedanjih časopisih je bila Francija pred svetovno vojno srečna

Zakaj spravna osmina?

Ali ni pri nas že dosti skupnih pobožnosti? Mar se ne obračamo zaupno k Mariji Pomagaj in jo tako iskreno prosimo pomoči in varstva zlasti proti brezbožnemu komunizmu? Zakaj naj bi zdaj skupno obhajali spravno osmino praznika Srca Jezusovega? Zakaj naj bi šli v petek, na praznik božjega Srca, k spravi daritvi sv. maše in naj bi prejeli zadostilno obhajilo? Zakaj naj bi šli vsak dan v vsej osmini v cerkev k večerni pobožnosti? Zakaj naj bi tem odpovedim in žrtvam dodali še druga prostovoljna spokorna dela v zadostenje božjemu Srcu za vse grehe sveta, zlasti za grehe našega naroda? Zakaj naj bi se v teh dneh vzdržali tudi dovoljenih zabav, gledališča, kina, družabnih večerov? Zakaj naj bi krotili radovednost, željo

po uživanju?... Zakaj vse to zadoševanje? Zato, da bomo vredni postali uslišanja naših prošelj, ki jih tako radi pošiljamo proti nebesom po Mariji. Naši grehi namreč ovirajo uslišanje naših prošelj. Z zadoševanjem pa grehe uničimo in tako odpravimo ovire uslišanja. Potem smemo upati, da božje Srce naših prošelj in darov ne bo več kot mrzle zavračalo in ne bo odbijalo naše sramotne nevrednosti, temveč bo naše molitve blagotno sprejelo in uslišalo. Zakaj naj zadoščujemo zlasti na praznik Zveličarjevega Srca in v njegovi osmini? Zato, ker je po nauku Cerkev za ta praznik značilen duh ljubečega zadoševanja za vse človeške hudobije in ker to spravno osmino Cerkev priporoča.

Novi grobovi

† Marija Mrak. V Bogu je zaspala višja poštna kontrolorka gospodična Marija Mrak. K zadnjemu počitku jo bodo spremlili v sredo 14. t. m. ob pol petih iz kapelice sv. Antona na Zalah.

† Jože Podboj. Odsel je v boljše življenje posestnik in cerkveni ključar v Ribnici gospod Jože Podboj. Pokopali so ga 8. junija na domačem pokopališču v Hrvači. Sveta maša zadušnica bo darovana v ponedeljek 19. junija ob pol sedmih v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

† Rudolf Benedetič. V Ljubljani je izdihnil g. Rudolf Benedetič. Rajni leži na svojem domu v Merčnikovi ulici št. 9 — Vič, od koder ga bodo pospremlili na zadnji poti v četrtek ob pol treh na pokopališču na Viču.

Naj rajni počivajo v miru, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Ana Wessner

Na svojem domu je 13. VI. umrla ga. Eolska upraviteljica v p. Ana Wessner. Rojena je bila 27. aprila 1867 v Ljubljani. Bila je 34 let učiteljica in upraviteljica v Trbovljah. Poslednjih deset let je ležala kakor ohromela na bolniški postelji in v angleški potporejivosti prenašala vse svoje trpljenje za velike namene. Njena vdanost in vednost sredi bolečin je bila vsem najlepša spodbuda in zgled. Sorodnikom naše iskreno sožalje, njej pa naj sveti večna luč!

Zgodovinski paberki

14. roznika:

I. 480. pr. Kr. je padel v bitki pri Termopilah spartanski kralj Leonidas. Ko so postali Perzijci gospodarji Male Azije, so prišli pod njihovo oblast tudi obalah naseljeni Grki. Svobodoljubni Grki so se uprli, na pomoč so jim prihiteli Atenci. Ko so Perzijci upor stili, so sklenili kaznovati še Atene, ki so se kljub svoji nesmrtnosti drzile nastopiti proti velikemu kralju, ki je gospodoval vsemu ozemlju od Kaspiškega jezera preko Irana do meja Indije, do Črnega in Egejskega morja ter ukazoval tudi Egiptu. Perzijci, ki so se pripeljali kar po morju, prepričani, da bodo imeli lahko delo, so doživeli pri Marathonu težak poraz, s kajzijo ni bilo nič. Obe strani sta se začeli pripravljati na odločen spopad. Perzijski kralj Serkses je zbral močne čete in prekoračil Helespont, napredovanje kopne sile je krila mornarica. Prva obrambna

KUPUJTE KNJIZICO

„Zadoščujmo“

ki je izšla v spomin pomembne spravne osmine k presvetemu Srcu Jezusovemu (od 16. do 23. junija t. l.)

V knjižici je objavljena ena najlepših okrožnic velikega papeža Pija XI. O molitvi in pokori v zadoščenju presv. Srcu Jezusovemu.

Knjižica stane samo 3 lire in jo dobite po vseh knjigarnah in pri vseh župnih uradih.

Berite »SVET«

Za današnji dan

Koledar

Sreda, 14. roznika: Bazilij Valiki, škof in cerkveni učitelj; Digma, dovica in mučenica; Metod, škof. Četrtek, 15. roznika: Vid, mučenec; Modest, mučenec; Landolina, opat; Libija, mučenica.

Dramsko gledališče

»Nevesta s kronos. Red Sreda. Ob 18.

Operno gledališče

»Don Juan. Iven. Ob 18.

Kino Matica

»Poročna noč« ob 16 in 19.

Kino Union

»Zagovornik ima besedo« ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Moji štirje mladi« ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nožno službo imajo lekarnarji: mr. Bakaržič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Uredite zaklonišča

Vse dragocenejše predmete, odvisno obleko in predmete, ki jih je težko nadomestiti, pa se jih stalno ne rabi, ni hraniti na enem mestu, temveč naj se jih razdeli pri sorodnikih in značih tako vam bo v slučaju porušenja vaše stavbe ostalo nekaj opreme ohranjeno.

Kakšno železno rezervo najnujnejših potrebščin pripravimo za zaklonišče? Poleg pribora, krožnika za juho in posode za pitje, naj ima vsaka oseba stalno pripravljeno: zavojček preperečnega, nekaj keksov, škatlo kondenziranega mleka in nekaj sladkorjev, poleg tega steklenico mineralne vode ali pa steklenico s svežo vodo, ki pa jo je seveda dnevno menjati. Če imamo še nekaj ovsenih kosmičev, napravimo z vodo, mlekom in sladkorjem hitro dobro okrepilo.

Ne naslanjajte se na zunanjo steno zaklonišča med napadom, ker povzroča značni pritisk na tej steni tresljaje.

V vsakem zaklonišču mora biti tudi hišna lekarna. Navodila za sestavo te lekarne, kakor tudi potrebne recepte dobite na mestnem fizikatu. Vsaka zdravstvena pomočnica hišne zaščite pa naj ima še svojo ročno torbico za prvo pomoč.

Tudi v zaklonišču mora biti večja posoda za vodo, in to ne le za pitje, temveč tudi, da se moremo omočiti, čim bi zaradi sosednjih požarov nastala v zaklonišču huda vročina ali bi se morali skozi od požara razžarjeno okolico rešiti na prosto. V tem primeru se ogradimo s plaščem ali odejo, ki smo ju v vodi močno zmočili.

Oksenske odprtine v zaklonišču je brezpogojno zavarovati. Zlasti močno morajo biti zavarovane vertikalne odprtine, kjer je učinek zračnega pritiska najmočnejši. Najuspešnejše je zavarovanje z betonskimi segmenti, kakršne je n. pr. videti v Križevniški ulici.

Poškodovana, razsuta ali nezadostna zavarovanja oksenskih odprtin so brez vsakega haska oziroma še povečajo nevarnost poškodb v zaklonišču. Zato je taka zavarovanja odstraniti ter jih nadomestiti s takim zavarovanjem, ki bo svojemu namenu res služilo. Vsako tako zavarovanje mora segati vsaj 50 cm preko robov oksenske odprtine ter tako pritrjeno in toliko močno, da zadrži značni pritisk, ne pa, da ga bo značni pritisk prvga odnesel ali odpihlil.

Kjer segajo zavarovanja oksenskih odprtin pri zakloniščih na javni hodnik, jih je pleskati vsaj na robovih z belo barvo, da bodo vidna za čas zatemetitve.

V zaklonišču je odstraniti vse šipe na oknih ali vratih ali pa jih je zavarovati na notranji strani z deskami, odejami in podobnim. Ze pri manjšem zračnem pritisku se namreč te šipe zdrobe, stekleni prah pa, ki nastane, je nevaren za oči in kožo.

Poizvedovanja

Našel sem srebrno uro pred kino Moste. Dobl se na domu od 19 dalje pri Suštaršiču Ivanu, Ob Ljubljani 71.

Našel se je šop manjših ključev. Dobl se pri g. stražniku Pred škofijo 4.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

An alle Verbraucher.

Nachdem die Marmelade wegen Verteilung von Fetten nicht rechtzeitig den Händlern zugestellt werden konnte, bekommen Verbraucher Marmelade und Tomatenpülsa bei ihren Händlern vom 22. d. M. weiter. Der Preis beträgt für Marmelade 30.—, für Tomatenpülsa 12.75 L für 1 kg.

Verbraucher werden neuerlich aufmerksam gemacht, das Fleischschmalz seitge-recht, d. h. an den in der Presse vom 18. d. M. bekanntgegebenen Tagen bei ihren Händlern zu beziehen und es sofort auszulassen.

Achtet auch darauf, dass sie rechtzeitig an ihre Händler die Junistammabschnitte der Grund-, Arbeiter- und Krankenkarten und anderer Zulagen, nach Wirtschafteu geordnet abgeben werden. Jeden Verbrauchers Pflicht ist es, sich nach den Weisungen der »Prevoda« zu richten und bei der zur ungetragenen Versorgung der Bevölkerung mit Lebensmitteln nötigen Ordnung das Seinige beizusteuern.

Obvestila »Prevoda«

Prijave delavcev zaposlenih pri težkih in najtežjih delih

Vse delodajalce, ki vsakomesečno prijavljajo na predpisanih tiskovinah delavce za prejem dodatnih nakaznic za točka in najtežja dela, opozarjamo na sledeče:

S 1. Julijem 1944 bodo uvedene nove dodatne nakaznice za težke in najtežje delavce, ki bodo dvoje vrste. Dodatne nakaznice za Mestni preskrbovalni urad v Ljubljani bodo različne od onih za ostale podokrajne preskrbovalne urade, (podobno kot je bilo do sedaj pri osnovnih živilskih nakaznicah). Delavec, bivajoči na področju Mestnega preskrbovalnega urada bodo tedaj prejeli drugačne dodatne nakaznice, kot delavec iz področij ostalih preskrbovalnih uradov.

Da ne bo pozneje nepotrebnih neoparizumov in sitnosti naj vsi delodajalci najstrojše upoštevajo sledeče določilo, ki je sicer že do sedaj veljalo pa so ga zanemarjali in ki so glasilo:

Prijava za delavce zaposlene pri težkih in najtežjih delih je treba vlagati pri za delavce pristojnih preskrbovalnih uradih, t. j. pri tistih, kjer delavec prejema svojo osnovno živilsko nakaznico.

Podjetja, ki ima n. pr. svoj sedež ali obratovalnico v Ljubljani, mora prijavo za delavce, ki so pri njem zaposleni pa stanujejo n. pr. na področju preskrbovalnega urada Brezovica, vložiti na preskrbovalnem uradu na Brezovici, ne pa na Mestnem preskrbovalnem uradu v Ljubljani.

Delitev kvasa pridelovalcem krušnih žit

Pridelovalci krušnih žit v mestu Ljubljani, t. j. vse one osebe, ki so prejelo osnovno živilsko nakaznico za mesec junij brez odrezkov za kruh oziroma moko, lahko nabavijo kvas za mesec junij pri svojem stalnem trgovcu in sicer po 60 g za odrezek 101 in ravno toliko na odrezek 102 nakaznice za pridelovalce, ki naj je dvigneno v preskrbovalnem uradu (Palača Bata, I. nadstropje).

S seboj naj prinese živilsko nakaznico za mesec junij vseh onih članov družine, kateri so prejeli osnovno nakaznico brez odrezkov za kruh (oziroma moko).

»Nakaznica za pridelovalce bo veljavna več mesecev. Čim pridelovalec izprva svojo zalogo žita in prejme osnovno živilsko nakaznico tudi z odrezki za kruh (moko), je dolžan vrniti razpisalcu živilskih nakaznic »nakaznico za pridelovalce«.

Opozorilo potrošnikom

Ker marmelade trgovcem zaradi delitve maščob ni bilo mogoče pravočasno dostaviti, bodo potrošniki prejeli marmelado in paradiznik pri svojih trgovcih od 22. t. m. dalje. Cena marmelade je 30.— lir, paradiznika pa 12.75 za kg.

Ponovno opozarjamo potrošnike, da pravočasno dvignete pri svojih trgovcih maščobe, t. j. v dnevi, ki so bili objavljeni v časopisju z dne 18. t. m. in jih takoj stopijo.

Pazite tudi, da boste pravočasno oddali svojim trgovcem glave živilskih nakaznic za mesec junij, kakor tudi glave delaveških, bolniških in drugih dodatkov in to urejeno po gospodinjstvih. Vsakega potrošnika dolžnost je, da se ravna po navodilih Prevoda in pomaga pri redu, ki je potreben za redno preskrbo prebivalcev s hrano.

Delitev marmelade in paradiznika trgovcem

Trgovci in zadrage naj dvignejo pri Prevodu, Novi trg 4-II nakazila za marmelado in paradiznik po naslednjem redu: V četrtek, 15. t. m. zadrage in trgovci s

Dnevne novice

Maša za pokojnega Franceta Balantiča bo v sredo ob 11 pri oltarju Marije Pomagaj Brezjanske v stolnici. Opravil jo bo pisatelj Janez Jalen.

Stalna kongregacija Marijinega varstva za gospe bo imela zaključno sv. mašo na Rožniku v četrtek, 15. junija, ob 7. Zborovanje ob 6 pri železniškem prelozu ob Jakopičevem paviljonu.

Izšel je Dom in svet, Zbornik I. 1944 na 160 straneh. Dobl se lahko pri založbi Ljudski knjigarni v Ljubljani. Cena za celo leto (dva Zbornika) 70 lir, posamezni zbornik 30 lir.

Prva sklepna produkcija Glasbene akademije bo v petek, 16. t. m., ob 17.30 v veliki filharmonični dvorani, Nastopijo učenci prof. Darjana, Zarnikove, Ravnika Ant., Ko-rošca, Sedlbauerja, Škerjanca in Wistinghausovne. Na sporedu so skladbe Dowella, Dvořaka, Wagnerja, Chopina, Huguosa, Milojevića, Griega, Schuberta, Škerjanca, Gou-noja, Vandičija, Ravnika J., Gročaninova in Schumanna.

Sinočnja produkcija šole Glasbene Matice je zaradi obolenosti g. ravnatelja Polića odpadla in so bo vršila pozneje. Namesto cvetja na grob blagopokojnih gg. Antona Plantana in Ignacija Vojeva je darovala družina Marinko iz Prisloje ulice 400 lir za širakome Elizabetine konference pri Sv. Petru. Bog povrni!

Ce salivno pero nagaja — nesite ga takoj tvrdki Everest v Prešernovo 44, kjer vam bodo popravili res strokovno hitro in po solidni ceni. Steklina »Baro« peresa in najfinjša namodestna peresa s Irizid konico se še dobijo pri Everest, Prešernova 44.

V Ljubljani so umrli od 2.—5. junija: Muha Jera roj. Medved, 68 let, vdova žel. uslužbenca, Aljaževa 3; Govekar Janez, 75 let, poljski delavec, Vidovdanska 9; Kaduna Marija roj. Zajec, 81 let, Na požaru 24; Klavžar Vladimir, 21 let, sin slukinje, Vi-dovdanska 9; Ruppik Ivana s. Ljdvina, 68 let, uslužbenca sestra sv. Vincencija Pav.; Petelin Ana, 29 let, delavka, Rožna dolina, C. II-31; Plantan Anton, 45 let, delovodja tvrdke »Dukiš«, Bohoričeva 24; Gspan Zdenka roj. Košak, 33 let, soproga inž. Dalmatinova 7; Tomšič Rozalija, 18 let, hči delavca, Vidovdanska 9; Komljanec Marija, 34 let, trgovka pomočnica, Križevniška 9; Kostič Gabriella roj. Ambrož, vdova tov. ravnateljca, Erjavčeva 3; Mathian Ivana, 75 let, zasebnica, Dunajska 14; Ošina Jozefa, 81 let, kuharica, Vidovdanska 9; Kabaj Vladimir, 59 let, predstnik toč. urada v p., Lavričeva 15. — V Ljubljani bolnišnel so umrli: Novak Jofe, 54 let, mestni uslužbenec, Restljeva 30; Pavšič Iva-na roj. Ušak, 61 let, zasebnica, Emonska 4; Jurman Silvester, 28 let, stroj. ključavničar, Celovška 23; Roško Marija, 9 let, hči železniškega delavca, Vidovdanska 26; Krivina Peter, 13 let, sin cestarja, Smrečje 24, Sv. Jošt, okr. Ljubljana-okolica; Sostić Vladimír, 20 let, sin pos., Kosina s, Pola; Novak Anžela, 45 let, zas., Videm 34, Dobra polje.

Cerkev Srca Jezusovega v Ljubljani. V smislu papeževnega navodila o molitvi in pokori v zadoščenju presv. Srcu Jezusovemu, ma se bo praznik Srca Jezusovega prihodnji petek, 16. t. m., prav slovesno obhajal v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani. Od 5 do 11 bodo neprestano spravne sv. maše. Ob 6 bo opravil slovesno pontifikalno sveto mašo prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman. Ves dan bo izpostavljeno presv. Rešnje Telo in so zastile Srca Jezusovega vsbljeni k molitvi v spravo božjemu Srcu. Ob 19.30 (pol osmih zvečer) bo imel slavnostno pridigo prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman.

Na lepkih »Protiletalska zaščita«, ki so jih dobili vsi hišni gospodarji ter morajo biti nabiti v vsaki veži in v vsakem zaklonišču, so navedena tudi dva ali tri zbirališča za one, ki so v doličenem polteljskem okraju zaradi bombnega napada ostali brez strehe. Mestno županstvo opozarja, da je vedno na prvem mestu navedeno glavno zbirališče, kamor morajo priti vsi prizadeti, na drugem ali tretjem mestu so pa navedena pomožna zbirališča za primer, če bi bilo pri letalskem napadu prizadeto tudi glavno zbirališče. Ob tej priliki znova nujno svetujemo, naj si prebravalec vse podatke teh lepakov prepiše in vedno nosijo pri sebi.

začetnicami 8 — 2, v petek, 16. t. m. trgovci s začetnicami L — S in v soboto, 17. t. m. trgovci s začetnicami A — K.

Začetek delitve ob 7. uri

Trgovci naj k prevzemu maščobe pripeljejo čimvečje posode s seboj, ki naj bodo pokrite, ker ni dopustno, da se maščoba prevaža nepokrita po prašnih cestah.

KULTURNI OBZORNİK

Povest o srbski vasi

V Slovenčevi knjižnici je kot 87 zvezek izšla povest modernega srbskega pisatelja Dušana Radiča »Vasc« v prevodu in z uvodom prof. Franceta Jesenoveca. V kratkih potezah je prof. Jesenovec predstavil Slovencem enega najboljših novejših srbskih pisateljev, ki je umrl leta 1938 kot zdravnik v Vrnjcih, eno leto po izidu romana »Vasc«. Rodil pa so ni na vasi, temveč v Kruševcu l. 1892. Kot pisatelj se je razmeroma pozno pojavil v književnosti, saj je nastopil šele leta 1938 ter je tako literarno deloval samo osem let. Plod tega pisateljevanja je nekaj novel in krajskih povesti, vsek pa povest »Vasc«, kateri je hotel postavitii pendant z zadnjim svojim delom, ki ga pa ni končal, »Palamko«. Z njo se je uvrstil med prve srbske pisatelje ter je dosegel velik uspeh že s tem, da je povest doživela takoj tudi češki prevod. Slovenci je torej drugi.

Radičeva »Vasc« resnično tudi zasluži prevod, saj je lepo delo epike, sočno pisano ter nazorno podaja srbskega kmeta, njegovo miselnost in značaj ter življenje na vasi preko celega leta. Navdih je gotovo dobil pri Reymontu, kar se vidi iz razdelitve povesti na štiri letne čase — Poletje, Jesen, Zima, Pomlad — pa tudi Rajna ima precej potez Jagne,

Reymontove vaške vzvodnice. Sicer pa povest »Vasc« ni zamišljena prvenstveno kot roman ženske duše in strasti, temveč kot roman vasi, kjer naj pride do veljavne kolektivne značaj srbske srenje z vso patriarhalnostjo, kakor tudi vdorom mestnih navad in socialnih novosti v mirno življenje naselja pod Kopaonikom. Vsako poglavje je namreč podoba celotne vasi s kakšnim običajem v središču, ali važnim dogodkom, ki zanima vse vaščane, kakor so na pr. prošenje, sejem, debata občinskega sveta o socializaciji vasi, zadrugarstvo in gospodarsko samodržavo, vražarstvo, pa tudi čistitev družinske slave itd. itd., vendar pa so vse te kolektivne slike tako postavljene, da izvenevajo iz kolektivnosti v razvoj individualnega motiva, ki je: zgodba vaškega veljaka, političnega radikala Obrada Ognjanoviča ter njegovo ponizanje ob stranski ljubezni do Rajne, lepe tuljke, za katero se vname tudi njegov sin Lazar. Ob tem rahlem dramatskem trikotju, ki pride do jasne vzmeti šele v zadnjem delu, je uspelo Radiču pokazati vse značilnosti srbske vasi in njeno prebujo, oziroma vzemirjenost po gibalih, ki prihajajo iz zunanjega velikega sveta in rušijo patriarhalni duhovni red in mir prvobitnega vaškega sožitja.

Tako motnja v vasi predstavlja že potepin, izkoreninjenec Jablan s svojim

gramofonom, s katerim so v zvezi tudi moderni plesi, tako novost predstavlja Mileta, s svojo zahtevo po zadrugarstvu, predvsem pa učitelj, katerega nazori gredo še bolj v levo ter njegova miselnost postaja že sumljiva tako, da se z njo ukvarja vaški občinski svet. Ob tem svetu najde Radič mesto za pravo karikiranje politične oblasti v vasi, ki jo ima vedno eden v rokah, vse drugo pa je korumpirano ter popolnoma odvisno od radikalnega prvaka, ki je Obrad Ognjanovič. Ta predstavlja moč in glavo vasi, izgublja pa na veljavi, ko se zaplete v ljubezensko razmerje tujke Rajne. Ta postaja središče vasi, kajti Obrad ji odpre krmo, pa se da voditi od nje tudi v občinskih zadevah. Dom pa sameva. Njegova žena Miona je pravi tip srbske žene, ki živi samo družini in je moču podložna in pokorna v vsem do pravega suženjstva. Hčerka, ki je godna za ženi-tev, dobiva histerične napade, sin Lazar pa postaja pravi gospodar. Ta pa se zapleta v ljubezensko razmerje z ženo spolno nerazvitega sosedja Stojana. Šimko, s sočnimi in polnimi barvami narisanu žensko postavo, ki pa tragično umre pri splavenju Lazarjevega ploda. Šele po Šimkini smrti postane Lazar pozoren na očetovo ljubico Rajno, ki tudi njega omreži ter na koncu z njim tudi pobegne. Razmerje med očetom in sinom postaja tako napeto zaradi Rajne, da je pričakovati ubojev, kakršni so že bili v družini dedovi, toda Radič je znal vihar lepo oblažiti: sin Lazar zbeži z Rajno,

oče s sekuro razseče vrata v krčmi in v njej vse sode, hoteč so tako maščevati nad sinom in Rajno, ki ju ne najde. To razbijanje pa je tudi znak za upor vaščanov, ker so ga še prej orožniki zaprli, ker ni poslušal gosposke, je padel njegov vpliv tudi v političnem pogledu. Ponizan se vrne zopet nazaj k svoji ženi Mioni, ki je zoprtja, vendar le od nekdaj našla nasmehke za svojega gospodarja in mu močje dala roko... Tako se konča ta povest o srbski vasi in grehu v njej.

Kakor rečeno, Radiču ni šlo toliko za psihološki problem razvoja Obradove ljubezenske strasti, kakor za podobo sodobne srbske vasi z vsemi elementi starodavne verske povezanosti in cerkvenem življenju (prošenje, romanje), starega praznovanja (naravnost srednjeveške podobe vražarstva ob suših) in novih motnih razvad (gramofon, plea...), pa tudi političnega življenja (radikalni in socialisti) in socialnega (samodržavo — zadrugarstvo), predvsem pa raznih običajev in izrazitih srbskih anekdot (sejem v Kruševcu), ki nazorno kažejo srbskega kmeta v raznih življenjskih okoliščinah. Na teh podobah, ki zavzemajo večino vsakega poglavja, gotovo pa sredino vsakega posebej, je poudarek ter sočne, sicer pa naturalistične srbske povesti. Toda naturalizmi niso tako močni — ali pa so morda v prevodu izglajeni —, da ne bi pustila povest v naši zavesti tudi dojem etičnega poudarka, ki se vidi v prosti Obradove veličine, gospodarske, politične, še najbolj pa osebno in družin-

ske. Sicer pa je povost tako neizumetlična, preprosto resnična, da ima ceno veliko vrednega epičnega dela, pri katerem bi se s pridom lahko učili naši pisatelji. Kajti vsaka velika umetnina je preprosta, kakor je življenje, ki je kljub vsaj prepletenosti vendar le zelo preprosto enovito. Cutna in nazorna plastika takih postav, kakor so Obrad, Lazar, Simka in Miona, pa tudi Ačim in Rajna, so oblikovne prednosti povesti, ki je v slogovnem smislu izrazil plod srbskega impresionizma, barvitih skupinskih podob. Zato je tudi najlepša v slikovitih opisih vaškega kolektiva, ki so pravi vsebina te povesti, ki nosi po pravici ime po tej skupnosti, glavnem junaku: »Vasc«.

Prevod prof. Jesenoveca je odličnej, nikjer ne čutilo jezikovnih prevodnih težav, le črna čebula in bela čebula nas, ki vemo, da sta to čebula in česen, moti.

Prevod Kociprove novele v nemščino. Zadržaj številka »Adria-Zeitung« v Trstu prinaša v nemškem prevodu V. Pušajca in z risbami slikarja Z. Mušiča črtico pisatelja Stanka Kocipra »Die Heimkehr«, kar je prirejeno po črtici »Starec« ki je izšla v celoti svoj čas v Domu in svetu. To je prvi prevod mladega pisatelja Slovenskih gorc v tuj jezik. Upajmo, da ne zadnji, kajti njegova barvita lirika vničarskih krajev je tako svojska, da bo še marsikoga zamikala.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Velika nabirka zdravilnih zelišč. Okraj Spitalič ob Dravi se je lani dobro postavil z nabirko zdravilnih zelišč. Šolarji so nabrali vsega skupaj 5600 kg presušjenih zelišč, kar odgovarja teži svežega zelenja okrog 33.000 kg.

S Spodnje Stajerskega

Priveditve v mariborskem okrožju. Urad za ljudsko prosveto je minulo nedeljo priredil pester večer v Slovenjem Gradcu pod naslovom »Resno je življenje, zabavna je umetnost«. V ponedeljek je v Poljčanah gostoval štajersko delno gledališče z igrano »Ura bje tri«. V torek je bila priredjena ta igra v Rušah.

Kaznovani tihotapci z živino. Te dni so se morali zagovarjati pred sodiščem v Mariboru tihotapci z živino, vsega skupaj trinajst obtožencev. Spravljali so čez mejo živino na Hrvaško, poleg tega so jo tudi klali na skrivaj in celo kradli. Kot zbirališča za tihotapljenje čez mejo so služila posestva, ki so bila last 45 letnega kmeta in živinskega trgovca Antona Lipnika pri Rogoški Slatini, dalje 32 letnega Alojzija Skorea od Svete Katarine pri Rogoški Slatini in 46 letnega kmeta Franca Vosljča. Anton Lipnik je bil obdolžen, da je spravil čez mejo 13 goved in da je zapeljal tudi svojega 19 letnega sina k tihotapljenju. Alojziju Skoreu so dokazali, da je pretihotapil 20 goved, da je bil soudeležen pri 14 nadaljnjih tihotapstvih. Franc Vosljča pa je dal svoj bled v uporabo hrvaškimi tihotapcem, sam pa je spravil čez

mejo eno govedo. Hrvaški tihotapec, trindvajsetletni Mirko Borecki, dalje osemnajsetletni mizarški vajence Alojzij Pasarič in 24 letni delavec Ivan Djemeč, vsi iz Gornjega Brezda, so bili obdolženi, da so prišli iskat in odgnali veak več kot 20 goved. 24 letni lesni delavec Johann Praeh pa je bil še obdolžen, da je ukradel z drugimi tatovi 7 goved in da je tajno zaklal pet goved. Ker sta bila že pri zasledovanju dva glavna krivca na begu ustreljena, sodišče ni izreklo nobene smrtne kazni, pač pa obsodilo naštetih od dveh do enajst let ječe.

Nesreče. 58 letni Franc Berglez iz Maribora je padel s kolesa in se potolkel po glavi. 12 letnemu Vladimirju Ceplju iz Spodnjega Radvanja pri Mariboru je stopila na levo nogo krava in mu jo zmečkala. 72 letna Neža Rovtar iz Sv. Benedikta je padla po stopnicah in si je zlomila levico.

Iz Srbije

Izpraznitev Beograda. Po zadnjih anglo-ameriških letalskih napadih na Beograd je srbski državni komisar za beograjsko mesto odredil izselitev iz mesta vsega v poštev prihajajočega prebivalstva. Iz mesta so pričeli prvenstveno izseljevati žene in otroke. V zvezi z izpraznitvijo beograjskega mesta so bili pozvani vsi okrožni predstojniki, da so morali srbski vladi sporočiti število oseb, katere bodo lahko naselili in spravili na varno na svojem področju.

Atentatorja na polkovnika Masaloviča prijeta. Beograjska »Donau Zeitung« poroča, da je srbska vlada objavila uradno

sporočilo, da se ji je posrečilo izslediti atentatorja na polkovnika Masaloviča, ki je bil, kakor znano, ubit dne 8. marca t. l. Atentatorja sta aktivni stotnik prejšnje jugoslovanske armade Dragutin Milojevič in aktivni nadporočnik bivše jugos. vojske Miroslav Nikolič. Oba sta dejanje že priznala ter sta bila izročena nemškemu vojaškemu sodišču istočasno z umorom polkovnika Masaloviča so srbske oblasti pojasnile še tri druge politične umore.

Poziv srbskim kmetom. V zvezi s sedanjim položajem, ki je nastal v Srbiji po vedno pogostejših anglo-ameriških letalskih napadih na posamezna srbska mesta, je te dni zopet govoril srbskemu kmečkemu ljudstvu tamošnjih minister za kmetijstvo in prehrano ing. Radoslav Veselinovič. V svojem radijskem govoru je izrekel najtoplejšo zahvalo vsem srbskim kmetom za njihovo rodoljubje, ki ga izpričujejo v najtežjem času, ki ga sedaj preživlja srbstvo. Kmečko ljudstvo naproša, naj še s povečano pridnostjo in marljivostjo obdeluje svoja polja, da bo na ta način zagotovljena prehrana tako kmečkega, kakor mestnega ljudstva.

Solske vesti

Ravnateljstvo državne klasične gimnazije v Ljubljani naznanja: 1. Privatni izpiti se prične 15. junija po razporedu, ki je nabit v šolski veži. 2. Sprejemni izpiti bodo 28. junija od 8 dalje. Prošnje bo sprejemal ravnatelj v svoji pisarni v II. nadstropju dne 20. in 21. junija od 9-12. Golice za prošnje se dobe pri šolskem slugi v pritličju. Kolikove morajo biti s kolkom za 6 lir. Priložiti je treba rojstni list in spričevalo o uspešno dovršenem 4. razredu osnovne šole. Priglasje se lahko samo otroci, rojeni leta 1931, 1932, 1933 in 1934. K izpitu naj prinese vsako avinčnik, pero in pivnik. — Ravnateljstvo.

Rdeči križ poroča

Bolničarski-samarjanski tečaj. Vsem, ki so se prijavili za bolničarski-samarjanski tečaj pri Slovenskem Rdečem križu javljamo, da se prične tečaj v sredo, 14. junija t. l. v dvorani mestnega županstva. Prijavljenci naj se zgine tamkaj zanesljivo ob 8. uri.

MALI OGLASI

TAKOJ SPREJMEM sedlarskega pomočnika in vajenca. — Viktor Klešnik, sedlar in jermenskar, Ljubljana, Poljanska cesta 49.

ISCEM popoldansko postržkinjo za takoj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5123.

SLUŽBO DOBI postrežnica, poštna, snažna, ki zna kuhati in vsa druga hišna dela, po možnosti za ves dan. Vprašati Kolodvorska ul. 8, pritličje.

KUHARICO samo prvovrstno, sprejemno k dvema osebama takoj. Predstaviti se: Adler Service, Kermiskova 2, od 5-6 pop.

ZAKONCA brez otrok, ličeva soba, opremljena ali pa prazno za takoj. Poudarje na upravo »Slovenec« pod »Zakonce« 5116.

OCALA v filc futrola sem izgubila med Stadionom in Evropo. Najdijalja prosim, da jih proti nagradi izročijo v avtomobilni delavnici Kraljevič, Figovce — dvorišče, desno.

NAŠEL SE JE bel molitvenik s kožnimi belimi platnicami v nedeljo zjutraj na Sv. Petri nasipu. Dobi se pri Matevžu Langerski, Sv. Petra nasip 41, podstrežje.

VSAKO antikvarično slovensko knjigo, revijo, časopise, posamezne odliste kot tudi stare listine kupuje in najboljše plačuje knjigarica Janez Dežiča, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

DESKE smrekove, debele 25 in 20 cm — prodam. 26 m³. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5119.

SIVALNI STROJ pogrezljiv, z okroglim čolnikom, se ugodno proda. Nova trgovina, Dunajska cesta 36 — (nasproti Gospodarske zveze).

MOSKO KOLO dobro ohranjeno, se proda. Krakovska 19.

HLADILNA OMARA za gospodinjstvo, se proda. Emonska 10.

POZORI kupujem vrče in vse tekstilne odpadke ter dišavnice po najvišji ceni. — Grabec Alojzij, Gallusove nabrežje 36, Ljubljana.

KOSNJO SENA manjšo, znotraj bloka oddam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5124.

KUPUJEMO prazne cementne in silice papirne vrče. PETRONAFTA, Vrčeva cesta 35a.

2 KROJ. LIKALNIKA in nekaj krojaških potrebščin prodam. Lampetova ul. 13 (Trnovol).

MARMORNA KREDA Bela marmorna kreda, kalit — karbonat 0, 00, 000, 0000. Plastikal. Sintezapomice, Karbolsolj, Katan, Olje za lermen, stalno na zalogi: PETRONAFTA, Ljubljana, Ciril Metogova 35a, prej Tyrseva.

POHISTVO po zmerni ceni. Več pleškanih spalin, kuhinjskih oprav in posameznih komadov — dobite pri mizarstvu »Sava«, Miklošičeva c.

Organizacija Todt, obveščevalni odsek rabi ženske delovne moči

v starosti od 20-40 let, ki popolnoma ali vsaj za sito obvladajo nemški jezik. Te delovne moči bodo imele učni tečaj v enem najlepših krajev Gornje Italije pod nemškimi vodstvom in bo trajal približno 4 tedne. Po dovršenem tečaju bodo delovne moči kot telefonistinj nameščene po možnosti v domačem kraju. Pogoje izveste pri organizaciji Todt, telefonski odsek, vodja g. Seiler. — Prijave istotam.

Organizacija Todt, Štab XIII, Ljubljana, Telefonski odsek.

Naročajte »SVET«

Das Deutsche Rote Kreuz Sonderbereitschaft »Alpenland« such' dringend einen gelernten

KOCH

Persönliche Vorstellung in der Dienststelle des Deutschen Roten Kreuzes, Sonderbereitschaft »Alpenland« in Laibach — Metelkova ulica 7, telefon 45-56.

Nemški Rdeči križ

(posebni oddelek »Alpenland«) nujno išče izučenega

KUHARJA

Predstavi naj se osebno v pisarni nemškega Rdečega križa, posebni oddelek »Alpenland« v Ljubljani — Metelkova ulica 7, telefon 45-56.

KINO »UNION«

Napeta in tajinstvena kriminalna afera. ki jo ogrožata sredi dveh mladih ljubljencev. Misteriozni umor, ki ga je raskrinkal slaven zagovornik. Filmska umetnina v stilu nepozabne MAZURKE

»Zagovornik ima besedo«

Heinrich George, Carla Rust, Rudolf Fernau, Margit Symo, Karl Schönböck. PREDSTAVE: ob 17 in 19.15!

KINO »SLOGA«

Vslova pesem materinske ljubosti v usodi prve žene in matere v globokem dramatičnem TOBIS-ovem filmu

»Moji štirje mladi«

Käthe Haack, slavna gledališka igralka v glavnih vlogi, dalje John Pauls, Harding, Heinz Lausch, Gerhard Bombal, Brun Löbel, Hermann Spielmanns.

DODATEK:

Kulturni film: »MLADINA MUZICIRA«. Predstave ob 16 in 19.

KINO »MATICA«

Imenitna velika veseliga z živahno Heli Pinkenzeller v glavni vlogi. — Sreča in solz na pretek...

»Poročna noč«

Igralec: Geraldina Katt, Rudolf Karl, Teodor Dannezer itd. Predstave ob delavnikih ob 16 in 19.

ZAHVALA

Vsem, ki ste nama ob času boleznih in smrti najine nadvse ljubljene

ASTICE

stali ob strani, jo na zadnji poti obsuli s cvetjem in jo v tako velikem številu spremili na njen zadnji domok, izrekava najiskrenejšo zahvalo!

Ljubljana, dne 13. junija 1944. Tine in Anica Oblak

ZAHVALA

Vsem, ki ste nama ob času boleznih in smrti najine nadvse ljubljene

stali ob strani, jo na zadnji poti obsuli s cvetjem in jo v tako velikem številu spremili na njen zadnji domok, izrekava najiskrenejšo zahvalo!

Ljubljana, dne 13. junija 1944. Tine in Anica Oblak

Vsem prijateljem in znancem sporočam, da mi je umrla moja sestra

Marija Mrakova

višja poštna kontrolorka

Pogreb bo dne 14. junija ob pol petih popoldne v Zal, kapele sv. Antona na pokop. k Sv. Križu.

Ljubljana, Maribor, Beograd, dne 12. junija 1944.

Ivan, brat; družine: Mrakova, Bulovčeva, Radulovičeva, Toševa

Dotrpel je naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Rudolf Benedetič

Pogreb bo v četrtek, dne 15. junija 1944, ob pol treh popoldne v doma, Merčnikova ul. 9 - Vič, na pokopališče na Viču.

Ljubljana, Beograd, Grado, Münster, dne 13. junija 1944.

Zalujoči: Franja, žena; Rudi, Franjo, Alojzij, Stane, sinovi; Marija por. Rozman, hči ter ostalo sorodstvo.

Prav vsem, ki ste ob bridki izgubi naše ljubljene mame, soproge, svakinje in tete, gospe

Frančiške Uhan

z nama sočustvovali, ji poklonili toliko cvetja in jo spremili na poslednji poti, najina prisrčna zahvala!

Ljubljana, dne 13. junija 1944.

ZALUJOČI OSTALI

Sporočamo žalostno vest, da so nas dne 7. junija 1944 za večno zapustili — Bogu vdani, kot vse svoje življenje — naš nadvse dobri oče, stari oče, tast itd., gospod

Jože Podboj

posestnik in cerkveni ključar v Ribnici

Blagega pokojnika smo pokopali 8. junija na domačem pokopališču v Hrvači. — Sveta maša za pokojnega se bo darovala dne 19. junija t. l. ob 7½ zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Ribnica, Ljubljana, 12. jun. 1944

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo

Vsaskdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Mali slaniki iz Norveške

Iz Kristiansunda na Norveškem je prispel v Ljubljano hladilni vagon, v katerem je bila pošiljka v ledu konzerviranih slanikov in sardel. Pošiljka je brutto tehtala do 12.000 kg. Ribice so začeli prodajati v soboto tako v prodajalni »Ribac« na Pogačarjevem trgu v Škofjski palači, kakor tudi v ribnici. Mnogi so jih radi kupovali. Spretni kuharice so jih znale na enostaven in cenen način pripraviti.

Velik naval na češnje

Križi in težave so z temi sladkimi češnjami! Kaj vam vse lahko povedo ljubljanski uvozniki tega dobrega sadja? Koliko ovir merajo premagati, da blago dobe v Ljubljano kolikor toliko zdravo in v kratkem času? Kaj vam lahko povedo branjevc, ko začno prodajati njim dodeljene količine češenj? Uvedena je strožja kontrola, da prodajalci ne morejo s češnjami manipulirati in jih skrivati. Pametno je te dni tudi bilo, da je neki kontrolni organ odločno zahteval in odzidal prodajalki, da je vsakemu kupcu dala samo po pol kilograma češenj, ne pa kontrole.

Naznanila ljubljanskih prireditev

Operno gledališče

Sreda, 14. junija, ob 18: »Don Juane. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Četrtek, 15. junija, ob 18: »Faust«. Red Čet. triek.

Novoangazirana članica opernega baleta Lidija Wlaskova bo nastopila prvič po večletnem premoru v »Baletnem večeru«, ki ga je koreografiral inž. P. Golovin. Plesala bo eno glavnih vlog v Griegovih suiti »Peer Gynt«. Večer bo obsegal poleg tega še skrajšani balet Ernesta Dohnányja »Pierotini pajčolan« in Ravelov »Bolero«. Kot solisti bodo sodelovali: Bravničarjeva, Japljeva, Kurbos in Pogačar. Dirigent D. Zebra.

Dramsko gledališče

Sreda, 14. junija, ob 18: »Nevesta s krono«. Red Sreda.

Četrtek, 15. junija, ob 18: »Dona Diana«. Red B.

Strindberg »Nevesta s krono«, pravljica igra v 5 slikah. Osebe: Mata — Jan. Kersti — Saričeva, Kerstina mati — Kraljeva, Vojak, Kerstin oče — Raztresen, cerkovnik, Kerstin ded — Benedetič, Brita, Matsova sestra — Mira Danilova, Matsov ded — Cesar, Matsova stara mati — P. Juvanova, Matsov oče — Gorinšek, Matsova mati — Gabrijelčičeva, župan — M. Skrbineček, pastor — Nakerst, povodni mož — Koršič, babica — Rakarjeva, ribič — P. Kovič, Režiser C. Debevec, scena V. Skrušny, glasba Strindberg Balatka.

Naslednja dramska predmeta bo uprizoritev na novo nastudirane Scribejeve vesele igre »Kozarec« vodov režiji prof. O. Sesta. Ta učinkovita komedija, ki je bila v naši Drami že večkrat dana, obravnava dvorske spletke na dvoru angleške kraljice Ana. Dve politični struji, katerih zastopnika sta vojvodinja Malboroughska in grof Bolingbroke, pomagata s svojim nasprotstvom ljubzenski zgodbi dvorjanke Abigaille in poročnika Mashama do zaključka. V glavnih vlogah: Nablocka, Mira Danilova, V. Juvanova, VI. Skrbineček in Bitene.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA
Dnevni spored za 14. junij:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Korančica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakomu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Otroško uro izvajata Maša Slavčeva in Pavla Lovšetova — 17.45 Majhen intermezzo — 19 Slovenske pesmi poje tercet Dobrškovič — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Razgledi — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Kako se vam dopade — 20.15 Pozdravljena, prelestna noč — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

ŽOGA SREČE

Njena drža je bila popolna, in svilen ogrinjalo, ki ga je nosila, je s čudovitim čarom obdajalo postavu, ki se je njena lepota kosala z obrazom. Njegovo veselje je bilo tako silno, da je vzdihnil. Veliko je dekle, ki so takorekto brezhibno lepe. Anton je bil že sam poznal marikaturo. To dekle pa je bilo nekaj več kot samo lepo: bila je osebnost, ki je človeka zgrabila in ga obdržala. Iz nje je žarelo življenje in navdušenje. Ta osebnost čar se je izražal v njeni hoji, njenem govorjenju, celo takrat, kadar ni govorila ali se gibala, se je očitoval njen čar v gibčnosti ust in prekrasnem soju njenih oči.

Anton se je nenadoma spomnil, da se je bila njegova očarljiva, pravkar najdena znanka šele pred nekoliko minutami sama borila z mogočnim, nekavalirskim morilcem. Kakšno dekle!

»Morate iti doli v hišo in dobiti kaj, da se skrepčate. Teda, nemara je najbolje, da se vam predstavim: ime mi je Mina Mayer.«

»Meni pa Anton Hofer.«

»To je bil zame izreden večer, gospod Hofer,« je rekla dekle, ko ga je bila odvedla v obednico v pritličju in postavila pred svojega čudnega gosta nekoliko peciva in kozarec vina. »Ne bivam sama tukaj, kakor utegnate domnevati. Resnica je, da je oče že pet dni v Berlinu, sama pa sem bila šla v Hamburg. Služinčad je dobila nekaj dni prosto in tako je bila hiša zaprta. Ne morem vam povedati, kaj me je nagnilo, da sem napravila to smešno neumnost, a resnica je, da sem prišla dan poprej domov. To je vsaj edini zaključek, da sem mogla priti nocoj ob devetih, ko je bila hiša prazna. Vendar sem sklenila, da si pomagam, kolikor si najbolj vem in znam, sama, pa sem hitro zbrskala skupaj nekaj večerje — mimogrede rečeno, mi oprostite tole slabo pecivo? — in sem bila ravno odšla gor, da si pripravim posteljo, ko...« Umolknila je in obraz ji je bolestno vztrepetal.

»Ali je mogoče kaj odnesel?«

»Mislim, da ni. Po mojem mnenju je na levi strani prišel v hišo kakor vi. Kajti, ko sem šla v oblačilnico, sem ga slišala

stopati okrog in tudi videla, da je bilo okno odprto. Ko je stikal po sobi, sem pohitela v očetovo spalnico po njegov samokres, ki ga ima zmeraj v mali kredenci. Hotela sem le prepričati tega človeka iz stanovanja, a ko je znova prišel v mojo sobo, je kakor blazen planil name, no, in pri ruvanju se mi je samokres sprožil. To je bil pok, ki ste ga vi slišali. A zdaj pustiva te stvari in se rajši pogovarjajva o čem drugem! Videla sem vas, gospod Hofer, da ste si ogledovali mojo galerijo slik. Se zanimate za šport? Katera je vaša najljubša slika?«

Anton je vzel cigareto iz skatle, ki mu jo je bila porinila, in jo prižgal.

»Sicer je to nekako »krivoverstvo« med mojimi tovariši, ki so v Berlinu in ki so vsi do zadnjega kot zlodji za tenis,« je rekel. »Toda nogomet je moja najljubša igra. Nekoliko ga igram, je pristevil skromno.

»Ej,« je vzkljnila dekle in oči so se ji razburjeno zaiskrile. »Potem ste pa vi tisti Hofer, ki igra za »Zvezdo«. Ste?«

Anton je vzel cigareto iz ust in dejal: »Kako pa vendar to veste?«

»Laskam si, da precej vem o nogometu,« je odvrnila Mina Mayerjeva. »Slučajno je tudi to moj najljubši šport. Moj oče je predsednik tukajšnjega profesionalnega kluba »Stettinska Žoga«. A jaz sem ena klubovih skavtov.«

»Skavtve?« je vzkljnil Anton.

»Vi ovedva tega ne razumete. Skavti kakega profesionalnega nogometnega mo-

štva je oseba, ki potuje okoli in išče novih in sposobnih mladih igralcev. Navadno je s tem zaposlen kak možik, ki ima veliko izkušnje in je prav nameščen za to. A jaz vršim ta posel tako rekoč neuradno. Navadno grem z očetom, ki ima silno bistro oko, a to zadnjo vožnjo v hamburški okraj sem naredila na lastno pest.«

»Veste — čudim se vam,« je dahnil Anton. »Pa prosim, ne mislite, da sem robot,« je hitro pristavil.

»Robot? Nikakor ne. Mislim, da pač lahko rečem, da se vam zdim neko izredno bitje, ker sem vam to povedala. Ko pa sem zvedela, da ste sami igralec in sicer dober igralec, ako so poročila časnikov zanesljiva, sem si mislila, da vas utegne to zanimati.«

»Zanimati? Gospodična, to je najbolj razveseljiv razgovor, kar sem jih sploh kdaj imel v svojem življenju.« Besede so bile že iz ust, preden je utegnul brzdati svoj jezik.

»Moj oče me je bil naučil zanimati se za profesionalno igro,« je nadaljevala dekle. Kakor vi, je tudi on nekakšen »krivec«, ker izhaja iz rodbine, ki vsa živi in mrje za tenis. Toda pred leti je imel vodilno vlogo pri ustanavljanju kluba v Berlinu, in ko je kupil to posestvo in se tukaj naselil, je prenesel svojo naklonenost na tukajšnji klub Sicer se pravega vodstva kluba neposredno ne udeležuje, toda nič ga ne pripravi do te-

ga, da bi zamudil kakšno tekmo... Ga morate priti obiskat, ko pride iz Berlina! To se pravi, ako vam je drago, da se bolj po domače oglasite?«

Očitno se je tudi ona domislila očarljivosti vsega položaja, kajti nasmehnila se je rekoč: »Ako ste res navdušen nogometaš, bi vas oče zadržal in kar ure z vami govoril! Se boste oglasili?«

»Bom.«

Znova so šle besede iz ust, preden se je dobro zavedel, kaj govori. Takoj za tem pa je prišlo bridko spoznanje, da ne spada več v isto družabno vrsto kakor to dekle, da je bil takorekto beač brez denarja in da bi se samo hinavštil, ako bi se oglasil v hiši pod krinko družabne enakosti, kakor se je bil izdal s tem, da je rekel, da igra za imeniti amaterski nogometni klub »Zvezdo«. Igranje za »Zvezdo« je bilo eno izmed potrat, ki so jim bo moral v bodoče odreči, saj ne bi več zmožl denarnih žrtev, ki so jih uvedli njegovi tovariši v moštvo.

Ta pravočasni spomin na to, kako silno se je spremenil njegov družabni položaj, ga je zdaj nagnil, da je urno skočil na noge in se mu je zmedenost dobro brala z obraza.

»Vidim, da moram iti, gospodična. Pristrčno se vam zahvaljujem za vašo prijaznost.« Potem pa je še pristavil, kakor bi se bil domislil še neke druge mučne zadeve: »Ste popolnoma prepričani, da vam bo čisto dobro?«